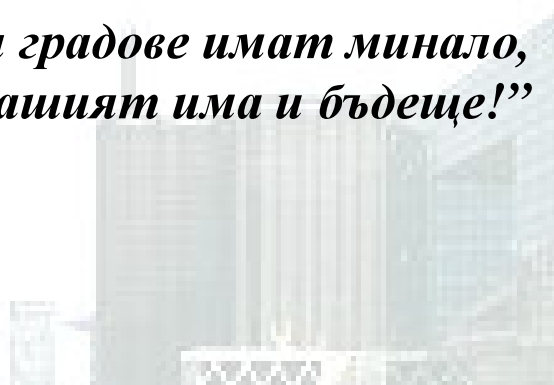

*“Всички градове имат минало,
нашият има и бъдеще!”*

План “Добрич 2020”

Приет с Решение на Общински съвет на 29 Април 2002 година

Съдържание

	<i>стр.</i>
Въведение.....	2
Визитна картичка на град Добрич.....	6
SWOT-анализ.....	12
Визия за Добрич.....	13
Раздел “Икономическо развитие”.....	14
Раздел “Урбанизация, инфраструктура и транспорт”.....	20
Раздел “Опазване на околната среда”.....	32
Раздел “Здравеопазване, спорт и социално дело”.....	39
Раздел “Духовно развитие”.....	46
Раздел “Градска сигурност и превенция на престъпността”.....	55
Инициативен комитет и водещи консултанти.....	61
Тематични комисии.....	62
20 най-важни цели и проекти в План “Добрич 2020”.....	68
Вместо заключение.....	69
Показалец на използваните съкращения.....	70

Въведение

Бъдещето на един град зависи преди всичко от волята и решимостта на неговите жители да го запазят и превърнат в привлекателно и удобно място за пълноценен живот. В този смисъл разработването на един дългосрочен план за развитието на Добрич до 2020 година е не само опит да се отговори на предизвикателствата на промените в новия век – векът на информационното общество. Такъв план е предизвикателство и към тежките и трудни условия на днешния ден – икономическа криза, безработица, нарастваща бедност. Желанието за положителна промяна на съществуващото положение може да стане реалност само тогава, когато си поставяме ясни и осъществими цели, когато формулираме точни и нужни задачи, когато има съчетаване на интересите и координация в действията на всички социални групи и професионални среди – граждани, местна власт, политически сили, институции. С други думи тогава, когато има перспектива в един дългосрочен план.

Ако е вярно, че бъдещето започва от днес, то стават очевидни предимствата и възможностите, които ни дава разработката на едно цялостно виждане за развитието на града ни във времето:

- План “Добрич 2020” е средство за мобилизиране на местните и централни ресурси, за привличане на външни инвестиции, за интегриране на множеството проекти и планове на общинско и регионално ниво;
- План “Добрич 2020” създава възможности за повишаване на гражданската активност, за динамично развитие на кварталите и общностите, за формиране на чувство за единение и съпричастност на гражданите към развитието на града;
- План “Добрич 2020” е необходимо условие за приобщаване и използване на възможностите на европейски и национални програми за регионално развитие в сериозната конкуренция с другите областни градове на страната;
- Чрез План “Добрич 2020” се очертават не само реалните перспективи за града, но и се създават условия за реализация на основните права на гражданите, формулирани в българското и европейско законодателство.

Ето защо **План “Добрич 2020”** може и следва да се разглежда като една мащабна, но същевременно **достатъчно реалистична концепция за развитието на града ни** в името на едно по-добро бъдеще за нас и за нашите деца.

Същност и основни етапи при разработката План “Добрич 2020”

В периода на коренни промени в нашето общество и главно през последните години, въпросите за стратегическото планиране на общинско и регионално ниво придобиха особена острота. Болезненият преход от тотално организираното и планирано развитие на обществения живот към пазарно общество в редица случаи доведе до подценяване и дори до деформации в процесите на общинско планиране, което се осъществяваше в твърде ограничени времеви и тематични рамки.

За преодоляване на тази инерция, от особена важност за нас бе запознаването с положителния опит и впечатляващите резултати от дългосрочните планове на Община Обърн, щата Алабама в САЩ. Благодарение на нееднократните срещи и компетентни консултации от г-н Филип Дънлоп и г-н Ед Гарднър от Обърн през месец март 2001 година, бе изграден

Инициативен комитет

под ръководството на Кмета на град Добрич – инж. Лъчезар Росенов за разработване на дългосрочен план за развитието на града ни, а в последствие –

Шест работни комисии

по основните направления на дългосрочния план (състава на инициативния комитет и комисиите може да се видят в приложенията).

Основните **насоки** в програмата:

Икономическо развитие;

Урбанизация;

Екология;

Социална дейност;

Духовна дейност;

Градска сигурност и превенция на престъпността,

обхващат по същество всички принципни елементи, свързани с функционирането на града и с живота на неговите жители.

В комисиите освен представители на общинската администрация бяха привлечени и общински съветници, експерти, бизнесмени, ръководители на институции, представители на НПО, видни общественици, граждани, младежи. Идеите и задачите в плана бяха сериозно и задълбочено обсъждани в хода на различни семинари, срещи, дискусии и т.н. От съществено значение за разработката бе и дейността на Обществен форум – Добрич, който се ангажира със сходни проблеми: проучване, анализ и обобщаване на идеи, мнения и инициативи на граждани и специалисти по въпроси, свързани с развитието на града през следващите 20 години. Твърде полезни бяха срещите и обсъжданията, корекциите и допълненията към подготвените от комисиите материали, правени от представители на НПО и средствата за масово осведомяване, професионални среди, в младежки аудитории и по квартали. В този смисъл определено може да се твърди, че **стратегията за развитието на града ни е резултат от съвместната дейност и усилия на множество граждани, неправителствени организации и сдружения, общински и държавни институции**, които се отнасят отговорно и сериозно към въпросите, свързани с бъдещето на нашия град.

Структура на План “Добрич 2020”

Обобщавайки различни идеи, проекти и инициативи, свързани с развитието на Добрич в периода до 2020 година, планът има за свой

Предмет

да бъде практическо средство и методическо ръководство за управление на града от местните власти, гражданите и техните сдружения в дългосрочен план. В основата на разработката е заложен принципа и изискването за **приемственост и последователност** в решаването на главните проблеми на Добрич. Това позволява Планът да запази своята значимост, независимо от неизбежните политически промени в управлението на града.

Основни документи, които са ползвани при разработката на Плана

Харта на Европейските градове;
Европейска декларация за правата на градските жители;
Харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите;
Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи;
Всеобща декларация за правата на човека;
Областен план за регионално развитие 2000-2006 година;
Концепция за икономическо развитие на регион Добрич 1997-2015 година;
Общинска програма за Енергийна ефективност 2001-2006 година – I-ви етап 2001-2003 година;
Общинска програма за развитие на образованието 2001-2004 година;
Общинска програма за развитие на културата 2000-2003 година;
Общинска програма “Синди” за промоция и профилактика на здравето 2001-2011 година;
Общинска програма на Обществения съвет за ограничаване злоупотребата с наркотици, психоактивни вещества и алкохол на територията на Община град Добрич;
Общинска програма за развитие на физическото възпитание, масовия и професионален спорт, социалния туризъм, общинската спортна база в Община град Добрич 2001-2004 година;
Общинска програма за младежта 2002-2006 година;
Насоки за развитие на градския транспорт в Добрич.
Разработването на плана е съобразено и с други международни, национални и регионални проекти и програми.

Раздели на План “Добрич 2020”

- Икономическо развитие (I);
- Урбанизация, инфраструктура и транспорт (II);
- Опазване на околната среда (III);
- Здравеопазване, спорт и социално дело (IV);
- Духовно развитие (V);
- Градска сигурност и превенция на престъпността (VI).

Параметри на План “Добрич 2020”

Планът за развитие на града се базира на задълбочен анализ на *съществуващото състояние*, на *тенденциите за развитие* на страната и региона и отразява *вижданията* на широк кръг от граждани и специалисти, съобразени в значителна степен с реалните и предвидими *ресурси за осъществяването* на поставените *цели и задачи*. По силата на тези обстоятелства, преобладаващата част от задачите са от *краткосрочен и средносрочен характер*. Планът е съобразен с утвърдените от Европейския съюз времеви програмни цикли за планиране, а именно:

Краткосрочни – до 2006 година;
Средносрочни – 2007 – 2013 година;
Дългосрочни – 2014 – 2020 година.

Нужно е да се отбележи, че значителна част от стратегическите програми на Министерствата и централните ведомства в страната са синхронизирани с тези програмни цикли за планиране.

Времето естествено ще наложи своя отпечатък върху реализацията на плана и в този смисъл промените и корекциите в него са неизбежни. По-важното обаче е, че планът поставя *високи стратегически цели*, че е жив и *отворен*, че създава възможности за *актуализация на отделните идеи и проекти*, съхранявайки *главното – убедеността и решимостта на местните власти, на гражданите и техните организации да направят Добрич привлекателен град, осигуряващ на своите жители всички условия за достоен живот.*

Визитна картичка на град Добрич**Местоположение на града и характеристика на региона****• Територия**

Добрич е вторият по големина икономически център в Североизточна България, административен център на Община град Добрич и Област Добрич. Разположен е върху равнинен терен, разсечен от долината на Суха река. Надморската височина в различните зони на града е от 190 до 220 м.

Разположен е между Черно море и река Дунав /около 43° северна ширина и 28° източна дължина/, сред Добруджанското плато. Частта от черноморското крайбрежие, която принадлежи на региона, има дължина 110 км.

Климатът е умереноконтинентален – със сравнително мека зима /средномесечните температури за януари са -1,6° C/ и с горещо лято /средномесечната температура за юли е 21,1° C/. Пролетта е сравнително по-хладна, а есента е по-топла поради влиянието на Черно море.

Районът се характеризира като ветровит. Преобладават северозападните ветрове. Втори по значимост са северните. Средната относителна влажност на въздуха е 78 %. През зимния период влажността достига 85-86 %, а през лятото спада до 68-69 %.

• Природни ресурси***Почви***

Почвената покривка се е формирала главно върху лъсочна основа, преобладават черноземните почви. По отношение на производствената им характеристика, тези почви са високо продуктивни. Преобладават земи от I и II категория, а растителността е предимно културна и селскостопанска.

Минерални ресурси

Град Добрич е построен върху терен, който в основата си в геоложко отношение разкрива материали от горната миоценска възраст: сарматски варовици, глини и мергели със значителна мощност - 50-80 m.

Водни ресурси

Повърхностните води се дренират от развита речна мрежа, образувана в минали геоложки времена с ориентация на север. Гъстотата на речната мрежа е под 0.250 км/кв.км. Модулът на оттока е слаб. Колебае се от 0.5 до 1 л/с/км. Минималната му проява се обуславя от оскъдните валежни количества, значителното изпарение, водопропускливостта, лъсочната и карбонатната основа и слабия наклон на релефа.

Горски фонд

Естествената растителност заема съвсем ограничени пространства. Тя е изтласкана и се е съхранила само в онези места, които са по-малко годни за развитие на земеделието. Запазилите се тук-там единични дървета и групи от дървета говорят за предишно разпространение на обширни горски масиви.

- **Население**

Брой

Според предварителните данни от последното статистическо преброяване на населението, към 01.03.2001 година жителите на град Добрич са 100379 души, или 46.25 % от населението на региона (т.е. от общо 217012 души).

Население по пол и възраст

Регион Община Пол	Общ брой	По възраст		
		До 18 г.	18 - 64 г.	65 и повече
Добрич регион	217 012	44979	139 815	32218
мъже	107 085			
жени	109 927			
Добрич град	100 379	21742	68507	10130
мъже	48 733			
жени	51 646			

Очертава се тенденция за увеличаване на относителния дял на жените.

Структура на населението в Община град Добрич по възраст	%
под трудоспособна възраст	21,65
в трудоспособна възраст	68,25
над трудоспособна възраст	10,10

- **Историческа справка**

Историята на Добрич и Добруджа е неразделна част от историята на българския народ и държава. Началото на уседнал човешки живот тук датира от шестото хилядолетие пр.Хр. с появата на редица праисторически култури. През VII век сл.Хр. в тези земи се поставя началото на Българската държава, а през съдбоносния XIV век в тях се разполага Добруджанското деспотство на деспот Добротица, известно в изворите на средновековна Европа като "Третата България". Столетията на османското владичество променят глобално демографията на областта, в резултат на което в Добруджа е налице значителна етноконфесионална и етнографска пъстрота, характерна само за тази част на Република България. Важно значение за това има и нейното геополитическо разположение между Черно Море и Дунав, в непосредствена близост до центъра на Византийската и Османската империя (Константинопол, по-късно Цариград). От тази гледна точка през хилядолетията Добруджа непрекъснато е била интензивна контактна зона за проникване на технологични, икономически, културни и политически импулси в историята на Югоизточна и Централна Европа.

През XVII-XIX в. градът се развива като занаятчийски, търговски и земеделски център. Известен е с изделията на тъкачеството, абаджийството, бакърджийството, както и със

селскостопанските си продукти - жито, ленено семе, сурови овчи кожи, вълна, сирене, кашкавал. До днешния модерен централен площад на Добрич е оформен етнографски комплекс с работилнички, които съхраняват старите възрожденски занаятчийски традиции. Градът е освободен от османско робство на 27.01.1878 г. С княжески указ от 19.02.1882 г. град Хаджиоглу Пазарджик е преименуван в Добрич, на името на добруджанския владетел Добротица. Няколко десетилетия градът носи името на маршал Толбухин. От 19.09.1990 г. с президентски указ е възстановено старото име - Добрич. Днес Добрич е съвременен промишлено-аграрен и транспортен център на Добруджанския край, един от десетте големи градове на България - важен икономически, административен и културен център в Североизточния икономически регион на нашата страна.

- **Инфраструктура**

Транспортна система

Пътната и комуникационната мрежа осигуряват достъп до всички точки на региона и останалите части на България. Територията на региона се пресича от шосейни пътища - към Черноморското крайбрежие, международния транзитен път по транспортния паралел "Север-Юг" – Румъния, Молдова, Полша, Украйна и Русия. Пътната мрежа на Добрич гарантира достъп до морски и речни пристанища, Ро-Ро терминали и гражданско летище Варна.

Пътища: Първокласен път Е-87; Бургас - Варна - Балчик - Шабла; второкласен път II-21; Силистра - Добрич - Оброчище - Албена; второкласен път II-27; Добрич - Балчик - Каварна; второкласен път II-29; Варна - Добрич - Генерал Тошево.

Железопътният възел свързва Добрич със столицата, страната и съседна Румъния.

Уличната мрежа на град Добрич е в основната си част е радиално-кръгова, с елементи на свободна и правоъгълна в отделни райони. Около града има изграден цялостен околоръстен пръстен, който поема непрекъснатия товарен транзит с направление Варна, Албена, Балчик, Генерал Тошево, Силистра, Шумен, Русе. Главната улична мрежа в града поема прекъснатия транзитен поток. Общата дължина на уличната мрежа е 165 км, от които главна улична мрежа - 60 км.

Водоснабдяване

Водоснабдяването на град Добрич се осъществява от каптажни и сондажни кладенци, разположени предимно около града. Общо добиваното водно количество, което се подава за град Добрич, е около 630 л/сек.

Уличната водопроводна мрежа е 218 км.

Количеството на питейните води е достатъчно, но загубите по водопреносната мрежа са значителни и достигат до 80-85%.

Канализация

Град Добрич има изградена канализационна мрежа като смесена, отвеждаща едновременно битовите и атмосферните води. **Основен проблем**, който трябва да намери решение, е проектирането и строителството на нов главен колектор, минаващ по най-ниските части на града.

Съобщения

В Добрич функционират 6 обекта за пощенски услуги, от които един – Централна поща, извършва пълният набор от пощенски и телефонно-телеграфни услуги, а другите

клонове са специализирани в извършването на основните услуги в тази сфера. Териториално обектите покриват цялата градска зона и напълно задоволяват нуждите на града. В Общината работи радио-телевизионна станция за пренасяне и разпространение на радио телевизионни програми, кабелни телевизии и телефония. В станцията са монтирани четири телевизионни предавателя, осем радиопредавателя и съоръжения за четири радиорелейни линии.

Топлофикация

На територията на гр. Добрич има 46 дружества и обществени сгради с изградени локални централи. От тях 31 са на промишлени предприятия, а около 15 са в обсега на бившата "Топлофикация", която не функционира през последните години.

Дирекция "Образование и младежки дейности" към община град Добрич е с изградени 42 собствени локални централи.

Газификация

В близост до град Добрич преминава трасето на северния клон на магистралния газопровод с налягане 5.5 МРа, доставящ природен газ от Русия. Това благоприятства развитието на газоснабдителната система за града.

В северната част на града е изградена Автоматична газорегулираща станция (АГРС) с капацитет $2 \times 15\,000 \text{ Nm}^3/\text{ч}$.

Въз основа на подписания лицензионен договор създаденото дружество "Газинженеринг" ООД разработи концепция за газификация на град Добрич и започна етапното изграждане на газоразпределителна мрежа високо налягане. Реализирани са и са пуснати в експлоатация 3 клона, обслужващи промишлени и комунални обекти. Захранени с газ са "Добруджански текстил" ЕООД, "Старт" АД, ПРК, "Добруджански хляб" АД, "Албена стил" АД, Техникумът по строителство, "Маяк" АД, "Птицекланица" АД, "Терем" АД.

Общината финансира газификацията на ЕГ "Гео Милев", ОУ "Стефан Караджа", ЦДГ №27, ЦДГ №10 и подготвя и други обекти на образователната и културна сфера.

• Икономика

Община град Добрич разполага с добре оформен промишлен комплекс. Характерни за материално-техническата база в общината са:

- Разнообразна отраслова и подотраслова структура и специализация. Застъпени са главно леката промишленост, хранително-вкусовата и машиностроенето.
- Добро разположение на промишлените мощности: от една страна – оформени промишлени зони, от друга - изградена система от общински фирми и малки предприятия с разнообразен предмет на дейност (строителство, благоустрояване, търговия и други).
- Добре подготвени кадри.

Всичко това, заедно със сравнително добре изградената инженерна и техническа инфраструктура, определя производствено-икономическия комплекс като предпоставка за ускореното развитие на общината и в бъдеще.

Структуроопределящи отрасли на общинската икономика са леката промишленост, хранително-вкусовата промишленост, машиностроенето, транспорта и строителството.

• Селско стопанство

Земеделската територия като начин на ползване се оформя в 6 групи:

Вид територия	Джа
Ниви	63135
Трайни насаждения	6470
Естествени ливади	7486
Разсадници	257
Мери, пасища	830
Полски пътища	1630

Обработваема земеделска земя в землището на общината - 76 786 джа. Основни селскостопански култури - пшеница, царевица, слънчоглед.

В Общината се развива и животновъдството, което е добра суровинна база за хранително-вкусовата промишленост.

Важни форуми в областта на икономиката, провеждани в община град Добрич

- Инвестиционен форум "Правете бизнес в Добруджа"
- Международен панаир "Селското стопанство и всичко за него"
- Национално изложение "Торго - вина - деликатеси"
- Национална борса за семена и посадъчен материал

Последните три форума се организират от "Добрички панаир" ООД, дружество с дялово участие на общината.

• Здравеопазване и социални дейности

На територията на град Добрич функционират следните здравни и социални заведения: Многопрофилна болница за активно лечение Добрич – АД (бивша районна болница), Център за психично здраве – Добрич, Дом за медико-социални грижи за деца от 0 до 3 годишна възраст, Диагностично-консултативен център 1 ЕООД и Диагностично-консултативен център 2 ЕООД - с предмет на дейност – осъществяване на извънболнична медицинска дейност, Стоматологичен център 1 ЕООД, Медико-техническа лаборатория ЕООД, Дом за стари хора с капацитет 103 места, Ресурсен център за деца със специфични нужди (увреждания), шест детски ясли.

През 1991 година е основано Дружество за болнично партньорство "Шафхаузен, Швейцария – Добрич" с ръководител Д-р Андре Гредел.

• Наука и образование

Образователната мрежа на Общината включва 19 училища, разположени в различни райони в града, а професионалното образование се извършва в 10 училища и техникуми. В момента мрежата от детски градини е добре изградена и задоволява нуждите на града.

Висшето образование в град Добрич се придобива в седем учебни академични звена: Българо-руски център за интердисциплинарни изследвания и обучение към Варненски свободен университет “Черноризец Храбър”;

Център за дистанционно обучение към Технически университет - Варна;

Педагогически колеж към ШУ “Св. Константин Преславски”;

Добруджански технологичен колеж към Технически университет – Варна;

Медицински колеж към Медицински университет – Варна;

Българо-холандски колеж – Албена.

Броят на студентите на територията на град Добрич за учебната година 2001/2002 г. е 2090.

Авторитетен научен институт с международна известност е Института по пшеницата и слънчогледа край гр. Генерал Тошево.

• Изкуство и култура

Художествена галерия, Исторически музей, Архитектурно-етнографски музей на открито “Стария Добрич”, Драматичен театър “Йордан Йовков”, Куклен театър “Дора Габе”, Библиотека “Дора Габе”, Държавен архив, Младежки дом, Народно читалище “Йордан Йовков”, Смесен хор “Добруджански звуци”, Детски хор, Хор на учителките, Камерен хор “Добрич”, Български камерен оркестър, Духов оркестър, Професионален фолклорен ансамбъл “Добруджа”, Народно читалище “Пробуда” – кв. “Рилци”, Център за работа с деца, Сдружение на писателите, Дружество на художниците “Ателие 13”, Представителство на Съюза на българските художници.

Ежегодно в град Добрич се провеждат фестивалите: Международен Младежки Музикален Фестивал “Надежди, таланти, майстори” Добрич-Албена;

Международен Младежки Фестивал “Фолклор без граници” Добрич-Албена;

Европейски младежки поп-рок конкурс “Сарандев” – Добрич;

Фестивал на камерната музика – Добрич (“Музикален май”);

Международен пленер “Хартията”.

Периодично в град Добрич се провеждат Йовкови литературни празници и връчване на Йовкова литературна награда;

Предстоящо културно събитие (от 2003 година): Литературни празници “Дора Габе” и връчване на Национална литературна награда “Дора Габе”.

SWOT-анализ

Краткият обзор на географските условия, състоянието и възможностите на общинските структури и дейности позволява да се очертаят силните и слаби страни, потенциала и рисковете в развитието на града:

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Център на развита селскостопанска област (житница на България); • Силна суровинна база за хранително-вкусовата промишленост; • Екологично чист регион; • Добре развита лека и хранително-вкусова промишленост; • Квалифициран кадрови потенциал; • Авторитетен образователен, културен и административен център на Североизточна България; • Географско положение – близост до Черно море (неговите курорти и пристанища), предимство към източните пазари и т.н. 	<ul style="list-style-type: none"> • Отдалеченост от столицата (липса на крупни инвестиции по Национални програми); • Липса на Добруджанско лоби в централната власт; • Силно износена инфраструктура (В и К проблеми, лошо състояние на пътната мрежа и др.); • Нарастваща безработица; • Ограничен достъп до пазари за продукцията на добричките предприятия; • Липса на затворен цикъл в част от производствата (водец до производството на краен продукт).
Шансове	Рискове
<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на зърнена и стокова борси; • Модернизация на земеделието и селскостопанското производство; • Развитие на малкия и среден бизнес; • Модернизация на леката и хранително-вкусовата промишленост; • Утвърждаване на Добрич като търговско и панаирно средище и фестивален град; • Развитие на производства, обслужващи туризма; • Превръщане на Добрич в университетски град. 	<ul style="list-style-type: none"> • Застаряващо и намаляващо население; • Трудова миграция, особено на млади хора; • Висока цена на енергоносителите; • Липса на достатъчно централни инвестиции за решително подобряване на инфраструктурата; • Превръщане на региона в “суровинен придатък”.

На базата на този SWOT-анализ са формулирани визията, стратегическите цели и задачи на План “Добрич 2020”.

Визия

Какъв бихме искали да бъде обликът на Добрич след 20 години? Синтезираният и кратък отговор на този въпрос, оформен след многобройни дискусии и десетки, понякога противоречиви мнения, може да се формулира обобщено така:

**Добрич –
преуспяващ икономически, търговски и духовен център на Добруджа;
град, в който човек може да учи, работи и живее пълноценно.**

Естествено, тази визия за Добрич в тематичните направления на плана има своите специфични измерения за всяка област на икономическия, социален и духовен живот.

Мисия

Стратегическата роля (мисия) на Община град Добрич за осъществяване на това виждане за бъдещето на града се свежда до:

- **Насърчаване и обединяване** на усилията на местния бизнес, икономическите и управленски структури и гражданите за развитие на икономиката, създаване на благоприятни инвестиционни условия и повишаване възможностите за трудова заетост;
- **Изграждане и поддържане** на модерна, надеждна и адекватна на потребностите общинска инфраструктура;
- **Създаване** на здравословна екологична среда за обитаване и подобряване на здравния и социален статус на населението;
- **Осигуряване на условия** за инвестиции в човешките ресурси чрез стимулиране на достъпно, модерно и качествено образование и здравеопазване чрез развитие на пълноценна и културна дейност, чрез разширяване на възможностите за отдих, възстановяване и развлечения;
- **Създаване на предпоставки** за утвърждаване на Добрич като туристически, панаирен и фестивален град;
- Разширяване възможностите за гражданско участие в местното самоуправление и обществен живот.

I. Раздел “Икономическо развитие”

“Икономическият прогрес не е случайност, а необходимост”.

X. Спенсър

- Местните власти следва да осигуряват икономическото развитие на общността;
- Икономическото и социалното развитие се осъществяват в неразделна връзка;
- Градът е икономически и социално част от заобикалящия го регион;
- Икономическият растеж и развитие зависят от наличието на инфраструктура, способна да породи, задържи и увеличи растежа;
- Взаимодействието между частния и държавния сектор е важен елемент в градския икономически растеж и развитие.

(Принципи от Харта на европейските градове)

- Всеки човек има право на труд, на свободен избор на работа, на справедливи и благоприятни условия на труда, както и на защита срещу безработица

(чл. 23 от Всеобща декларация за правата на човека)

Анализ на съществуващото положение

Община град Добрич, център на голям селскостопански регион, разполага с добре оформен промишлен комплекс – разнообразна отраслова и подотраслова структура и специализация; балансирано развитие на производствените мощности; добре подготвени кадри; сравнително добра инженерна и техническа инфраструктура в индустриалните райони.

Структуроопределящи отрасли на икономиката са хранително-вкусовата, леката промишленост и машиностроенето.

В икономиката на града преобладава частния сектор – 91 %, като общия брой на регистрираните фирми в Общината е около 10500. Населението в трудоспособна възраст е 65 %.

По-големи чуждестранни инвеститори са:

- Новак Корпорейшън, Япония – кожаро-кожухарство;
- РЕБ Шееле, Германия – сметосъбиране и сметоизвозване;
- ОКС, Турция – шивашки изделия;
- Виев, Италия – хранителни продукти и шивашки изделия;
- Нью Тек Манюфакчърз ООД, Ливан – текстил, и др.

В Добрич е добре развита търговската мрежа, като преобладават магазини за хранителни, промишлени стоки и заведения за хранене и развлечения. Близостта до черноморските курорти, културно-историческите дадености, добрите условия за отход и развлечения създават благоприятни предпоставки за развитие на културно-познавателния, конгресния и ловен туризъм.

През последните години Добрич се утвърждава като панаирен град, организатор на ежегодни изложения от национален и международен мащаб – “Селското стопанство и всичко за него”, “Национална борса за семена”, “Торго, вина, деликатеси”, “Мода, стил и красота” и др. “Добрички панаир” ООД е специализираната организация за провеждането на търговски изложения, аукциони, научни прояви и други съпътстващи услуги в областта на селскостопанското производство и търговията със селскостопански стоки. Амбицията ни е по този начин Добрич да стане водещ панаирен център на Балканския полуостров.

Като неразделна част от икономиката на страната общинската промишленост е сериозно засегната от развиващите се през последните години негативни процеси, особено като се има предвид обстоятелството, че голяма част от предприятията насочваха продукцията си към бившите социалистически страни. В резултат от това рязко спадна производството в редица структуроопределящи предприятия – машиностроене, текстил и др.

Обобщеното проучване на бизнесситуацията в града сочи, че основните проблеми в икономиката на общината са следствие и отражение на общите проблеми в националната икономика:

- Липсата на пазари и намаленото ниво на поръчки доведе редица производства до критичен минимум и дори до срив (машиностроене, електротехническа промишленост и др.);
- Несъвършената законова и нормативна база, трудностите по получаване и обсъждане на кредити, отсъствието на достатъчно преференции за наши и чужди инвеститори са сериозно препятствие пред общинския бизнес;
- Липса на протекционалистична политика на държавата в областта на хранително-вкусовата промишленост и селскостопанското производство;
- Остарелите производствени мощности, недостатъчните нови технологии, трудностите по сертификация на предприятия и изделия са реална пречка за излизане на международния пазар.

Тези и други проблеми водят до сериозен ръст на безработицата – от 10.5 през 1998 година до 19.9 % през 2001 година и до нарастващо обедняване на населението. В този смисъл приоритетно направление на план “Добрич 2020” в сферата на икономиката е създаването на условия за работеща общинска икономика с оглед повишаване жизнения стандарт на населението в града.

Визия:

“Добрич – икономически, търговски и туристически град, център на производство и търговия на селскостопански продукти и стоки от леката и хранително-вкусовата промишленост, привлекателен за чужди инвеститори и предприемачи”.

Мисия:

- Обединяване на усилията на местния бизнес, непроизводствения сектор и гражданите за развитие на икономиката за осигуряване на заетост и по-добър жизнен стандарт на гражданите на Добрич;
- Мобилизиране и оптимално използване на всички общински ресурси (човешки, финансови, материални и природни) с оглед създаване на условия за работеща общинска икономика;
- Осигуряване на условия за привличане на наши и чужди инвестиции в общината;
- Активизиране на сътрудничеството и кооперирането на Община град Добрич с други общини от региона, страната и чужбина.

Успешното развитие на икономиката в общината е необходимата и солидна основа за решаване на най-важните социални, духовни и градоустройствени задачи пред гражданите на Добрич. В сътрудничество с държавните органи и частния сектор местната власт следва да търси и намира управленчески решения и механизми, които облекчават и стимулират позитивните икономически промени, съдействат за решаване на проблемите на заетостта и преодоляване на обедняването на жителите. В това отношение е задължително да се използват предимствата, изградените мощности, натрупаният опит, потенциалът на Добрич като традиционен център на един от най-големите селскостопански райони в страната. От съществено значение е да се реализират всички възможности за ограничаване на процеса на превръщане на региона в суровинен придатък и се стимулира производството на крайни продукти именно тук – в нашия град. В този смисъл се предвижда изграждането на зърнена и стокова борса,

модернизация и обновяване на технологичния парк на предприятията от хранително-вкусовата и лека промишленост, тяхната адаптация към европейските стандарти и изисквания и т.н.

Перспективно направление на икономиката е насърчаването на малкия и среден бизнес и разширяването на сферата на услугите. Това ще се осъществява чрез обучения и реализация на идеята в бизнес инкубатор, чрез финансиране от Общинския гаранционен и инвестиционен фонд и други местни и централни фондове.

Съществено направление в дейността на местните власти е разширяване и засилване на икономическите възможности на самата община като инвеститор. Ще продължи политиката на насърчаване на местни и чужди предприемачи, като им се предоставят терени на преференциални цени при поети ангажименти за разкриване на нови работни места, облекчавайки цялата процедура за старт на бизнеса и същевременно създаване на благоприятни битови условия. Паралелно с това, съвместно със собствениците ще започне актуализация на подробните устройствени планове в индустриалните зони.

Утвърждаването на Добрич като водещ търговски център на Североизточна България и в панаирен град не само продължава традициите в това отношение, но е и подходяща форма за привличане на инвеститори и предприемачи. Активно ще се използват възможностите и потенциала на града като туристически център.

Добрич следва да бъде активната страна в икономическото взаимодействие със съседните общини и региони. Особено внимание ще се отделя на международното крайгранично икономическо сътрудничество с румънските градове и общини.

За да се засилят възможностите на местната власт да стимулира пряко или косвено икономическия растеж, следва да се предприемат необходимите мерки за реална финансова децентрализация на общината, както и да се разшири спектъра на алтернативни източници и форми на финансиране. Същевременно необходимо е да се намери нужния баланс между икономическото и социално развитие на града, от една страна и опазването на околната среда – от друга. Обобщавайки казаното, могат да се формулират следните

Стратегически цели:

- Работеща икономика;
- Постигане на ръст на общинската икономика и ограничаване на безработицата;
- Постигане на финансова независимост на общината с оглед осигуряване на стабилен финансов ресурс за нормално бюджетиране;
- Привличане на инвестиции за адаптиране на съществуващите производства към Европейските стандарти и изисквания и разкриване на нови с оглед разширяване на данъчната основа на общинските приходи;
- Утвърждаване на Добрич като водещ център на модерното селско стопанство в страната.

Основни задачи:**Краткосрочни:**

- Създаване и започване дейността на **зърнена и стокова борса или възможности за алтернативна борсова търговия**.

ресурс: Средства от акционерите на "Добруджанска зърнена и стокова борса" АД.

срок: до 2004 година

- Включване в регионални и национални програми за **трудова заетост**.

ресурс: Средства от спечелени проекти от Регионалната програма за трудова заетост.

срок: ежегодно – от 2002 до 2006 година.

- Разработване на **специална общинска програма** за насърчаване развитието на малките и средни предприятия в града.

Ресурс: Община, АРИРИ, НПО, предприсъединителни фондове

Срок: 2003-2004 година

- Изграждане на **покрит пазар** за плодове и зеленчуци – първи етап.

ресурс: Средства, осигурени от ПФК "Добруджа" АД.

срок: до 2003 година

- Изграждане на **покрит пазар** за плодове и зеленчуци – втори етап.

ресурс: Средства, осигурени от ПФК "Добруджа" АД.

срок: до 2006 година

- Разработване на конкретни проекти за **обновяване на обекти и маршрути за културно-познавателен, ловен и конгресен туризъм** съвместно с браншови организации, НПО и със съдействието на "Албена" АД.

ресурс: Средства от международни програми, браншови организации от сферата на културата, търговията и туризма и финансово участие на КК "Албена" АД.

срок: постоянен.

- Осигуряване на законодателни промени (чрез народни представители, НСОРБ и др.) за осъществяване на **реална финансова децентрализация на общините** с оглед засилване на техните инвестиционни възможности.

ресурс: Създаване на добруджанско лоби в централната власт.

срок: постоянен.

- Използване на **алтернативни източници и форми на финансиране** – банкови заеми, общински облигационни заеми, международни фондове и програми за целево финансиране на отделни общински проекти и програми, общински гаранционен и инвестиционен фонд за малки и средни предприятия.

ресурс: Общински гаранционен и инвестиционен фонд, Фонд за регионални инициативи, предприсъединителните фондове на Европейския съюз и други международни финансиращи институции.

срок: постоянен.

- Осъществяване на **публично-частни партньорства** за икономическо обновление на общината в сферата на строителството, търговията, туризма и услугите.

Ресурс: Община, АРИРИ, НПО, частни предприемачи

Срок: 2002-2006 г.

- Усъвършенстване на комуникациите чрез привличане на **нови мобилни оператори** за изграждане на цифрови мобилни мрежи.

Ресурс: мобилни оператори

Срок: 2002-2006 г.

Средносрочни:

- Изграждане на *универсален търговски център*, представящ продукцията на местните фирми в Добрич, побратимени градове и партньори.
ресурс: Собствени средства на заинтересованите фирми. Общинско съучастие.
срок: до 2010 година
- Изграждане на *тържище за животни*;
ресурс: Средства от донорски международни програми и заинтересовани животновъдни фирми и кооперации.
срок: до 2008 година
- Изграждане на *център за обучение, квалификация и преквалификация на начинаещи фермери и селскостопански специалисти* съвместно с академичните структури, работещи на територията на Общината.
ресурс: Средства от донорски програми и Национални фондове.
срок: до 2010 година.
- Актуализиране на *подробните устройствени планове на съществуващите градски промишлени зони* с цел даване на възможност малки и средни предприятия и външни инвеститори да закупят терени и сгради за организиране на производствена дейност.
ресурс: Средства от общинския бюджет и частни фирми.
срок: до 2010 година.

Дългосрочни:

- Изграждане на *собствена база на "Добрички панаир" ООД* и разширяване формите на изложения.
ресурс: Средства от акционерите на "Добрички панаир" след преобразуването му в акционерно дружество. Общинско съучастие.
срок: до 2015 година
- Изграждане на *микротърговски центрове по квартали*.
ресурс: Чрез концесиониране на терените, предвидени в ПУП за такива центрове.
срок: до 2015 година
- Привличане и изграждане на *постоянни представителства* на водещи наши и чужди фирми за селскостопанска техника, препарати за растителна защита и торове;
ресурс: Средства на заинтересованите фирми и съдействие от Общината за предоставяне на подходящи имоти.
срок: поетапно, до 2015 година
- Разширяване и обновяване дейността с нетрадиционни форми на утвърдените *икономически форуми* – "Правете бизнес в Добруджа" и др., като една от възможностите за представяне на икономическия потенциал на града.
ресурс: Средства от проекти и програми, за които Общината и АРИРИ съвместно кандидатстват. Финансови средства от участващите във форумите.
срок: ежегодно – от 2002 до 2020 година.
- *Създаване на бизнес-инкубатори и технологични паркове*.
Ресурс: Средства от заинтересовани фирми и предприемачески фондове на ЕС.
Срок: поетапно, до 2015 година.

II. Раздел “Урбанизация, инфраструктура и транспорт”

“Градът – дом и бъдеще за нашите деца”.

- *Градските центрове трябва да бъдат опазвани като значими символи на европейското културно и историческо наследство;*
- *Архитектурното творчество и реализация играят първостепенна роля за качеството на градския пейзаж;*
- *Градското наследство трябва да бъде интегрирано в съвременния живот чрез включването му като съществен елемент в общия процес на планиране;*
- *Нерядко опазването на градското наследство може да стимулира икономическото развитие на града;*
- *Местните власти следва да осигурят разнообразие, свобода на избор и мобилност в жилищното задоволяване;*
- *Правото за жилищно задоволяване на лицата и семействата, принадлежащи към най-слабите категории, не може да бъде гарантирано единствено чрез пазарни механизми;*
- *На улицата трябва да бъде възврънат статута ѝ на обществено средище;*
- *От съществено значение е да бъде намален обема на пътуванията, особено пътуванията с лични превозни средства.*

(принципи от Харта на Европейските градове)

Анализ на съществуващото положение

Подраздел “Урбанизация”

I. Местоположение

Град Добрич се намира в североизточната част на Република България и е център на Община с особен статут и територия – други населени места в общината не съществуват. Изключение прави кв. “Рилци”, който административно е включен в град Добрич, но териториално е отделен от него.

Град Добрич е и седалище на Община Добричка, в която има общо 67 села.

Границите на Община град Добрич обхваща 109497 дка. Отделните фондове заемат следния дял:

- Фонд населени места – 16524 дка;
- Производствени, стопански, комунални обекти и др. – 3816 дка;
- Гори, лесопаркове – 7357 дка;
- Необработваема земя, включително комуникации – 9685 дка;
- Обработваема земя – 72115 дка.

II. Историческо развитие

До освобождаването от турско робство – 1878 година, град Добрич се е развивал в рамките на част от днешното централно ядро в компактна структура.

В периода 1905-1944 година градът се развива в източна и западна посока, като се увеличава по площ повече от два пъти.

В периода 1944-1959 година градът се развива незначително в направление изток-запад, като запазва нискоетажното застрояване в обособени парцели.

Голям скок в развитието на града се забелязва в периода след 1957 година. В този период са извършени значителни промени в градската структура, проведена е нова улична мрежа, като са изградени градски магистрали (26 клас). Изградена е и пешеходна зона. В този период градът губи част от своето характерно ниско строителство за сметка на големи (демащабирани) пространства с високоетажни застройки. Обособяват се и две ясно изградени производствени зони.

През 80-те години се изработва Общия градоустройствен план на град Добрич и съответно подробни градоустройствени планове за: Жилищни комплекси “Добротица”, “Дружба”, “Балик-Йовково”, “Модерна махала”, “Север”, “Рилци” и др., Промислена зона “Север”, Промислена зона “Запад”, които са вече приложени.

С настъпването на новите общественно-икономически условия (преход към пазарно стопанство) и настъпилите съответни изменения на законовата уредба, действащите общи и подробни устройствени планове станаха неприложими. Така например вече не е допустимо отчуждаване на жилищни имоти за комплексно жилищно строителство,

обществено жилищно строителство и др. Това наложи изработването на нов Общ устройствен план (Общ градоустройствен план) и съответно да започне последователното изработване на нови подробни устройствени планове, които да съответстват на новия Общ устройствен план. Такива планове за регулация и застрояване са: Жилищни комплекси "Русия 1", "Русия 2", "Русия 3,4", "Север 1", "Север 2", "Север 3", "Балик-Йовково – юг", "Балик-Йовково – север".

III. Климат

Климатът на района е умерено континентален, като средногодишната температура е 10.2°C. Районът се характеризира със сравнително мека зима – средномесечните януарски температури са 1.6°C и с горещо лято - +20.7°C.

IV. Население, трудови ресурси и демографско развитие

Анализът на демографското състояние на град Добрич е на базата на проучени данни, предоставяни от статистическата служба и от Дирекция "Гражданска регистрация и обслужване на населението" на Община град Добрич.

Въз основа на тези данни може да се направи демографско прогнозиране, което определя базата за правилното планиране на град Добрич.

Базирайки се на икономическите и социални реформи в страната, може да се прогнозира, че през следващите 20 години броят на населението в Община град Добрич ще се стабилизира. Ето защо се очаква броят на населението към 2020 година да бъде максимум 132000 души с възрастова структура, както следва:

- Население под трудоспособна възраст – 23.0 %;
- Население в трудоспособна възраст – 64 %;
- Население над трудоспособна възраст – 13 %.

V. Жилищен и сграден фонд

Броят на жилищните сгради възлиза на 9086 (79.8 % от всички сгради в града). Конструктивно те са:

- Паянтови – 1138, или 12.52 %;
- Полумасивни – 579, или 6.37 %;
- Масивни – 6979, или 76.81 %;
- Стоманобетонни – 390, или 4.30 %.

В тях има 39148 жилища. По брой на стаите в едно жилище те са:

- Едностайни – 7591, или 19.39 %;
- Двустайни – 16759, или 42.81 %;
- Тристайни – 10828, или 27.66 %;
- С четири и повече стаи – 3970, или 10.14 %.

Средната големина на едно жилище е 76.1 м² застроена площ.

VI. Икономика

След обстоен анализ на данните в икономическата област може да се направи извода, че относителния дял на заетите в обслужващата сфера се увеличава за сметка на заетите в промишлеността и транспорта.

Като се има предвид и очакваните резултати от икономическите реформи, може да се направи следната прогноза за трудовата заетост към 2020 година:

- Сектор “Селско стопанство” – 5-7 %;
- Сектор “Промисленост, транспорт, строителство и др.” – 40-50 %;
- Сектор “Всички обслужващи отрасли и дейности” – 50-55 %.

VII. Териториална структура

Баланс на територията.

Общо градската територия е 1705.92 ха (съществуващо положение), а проектно – 187.71 ха. Нарастването се дължи на увеличаването на жилищната зона.

Производствено-складовите терени запазват своята структура. Те са съсредоточени главно в двете компактни зони – северна и западна.

Зоните са добре изградени и могат да се третират като формирани.

Освен посочените терени “Чорчолийки” и към кв. “Рилци”, за смяна на статута се предлагат и зоните за земеделско ползване “Гаази баба”. Тук ще се изгради зона за малки населени места. Вече са направени постъпки за смяна на статута за тези територии, като се обособява селищно образувание “Лозята”.

VIII. Проблеми на урбанизираната територия

- Неприложими ПУП за части от територията;
- Недоизградена комуникационна мрежа, техническа инфраструктура и благоустрояване, паркинги и гаражи;
- Липса на система за поддържане на изграденото благоустрояване;
- Липса на система за поддържане на сградния фонд и привиждането му в съответствие с нормите за конструктивна устойчивост и енергийна ефективност;
- Липса на комплексност при изграждане на техническата инфраструктура.

IX. Реализация на комуникационни, инфраструктурни и благоустройствени мероприятия

Уличната мрежа на град Добрич е развита съобразно характерните теренни дадености и наличието на железопътна линия, като схемата на града е радиално-кръгова с елементи на свободна или правоъгълна в отделни райони. Главната комуникационна мрежа обособява Централна градска част, няколко уедрени жилищни единици и две промишлени зони – Промислена зона “Запад” и Промислена зона “Север”. Общата дължина на уличната мрежа е 165 км.

Около града има изграден цялостен околоръстен пръстен, който поема непрекъснатия товарен транзит с направление Варна, Албена, Балчик, Генерал Тошево, Силистра, Шумен, Русе.

Всички градски магистрали, районни артерии и главни улици са изградени преди повече от 20 години и експлоатационният срок на носещия пласт асфалтобетон е отдавна изтекъл.

Подраздел “Инфраструктура”

I. Водоснабдяване

Водоснабдяването на град Добрич се осъществява от седем броя помпени станции. За добиване на водата се използват потопяеми помпени агрегати, които се спускат в сондажни кладенци. От тях водата постъпва в черпателните водоеми на помпените станции и чрез повторно изпомпване с хоризонтални помпи се подава във водоемите на град Добрич за водоснабдяването на града.

От всички помпени станции денонощното водно количество за град Добрич е около 50000 куб.м.

II. Градска водопроводна мрежа

Водопроводната мрежа на град Добрич е с обща дължина 218 км. От нея 160 км са азбестоциментови водопроводи, 24 км – стоманени, 16 км – водопроводи от полиетилен с висока плътност, 15 км – поцинковани тръбопроводи и 3 км – чугунени.

Основният физически проблем е свързан с голямата амортизация и лошото състояние на тръбопроводите, което води до 80 % загуби на вода.

III. Канализационна мрежа

Град Добрич има изградена канализационна мрежа като смесена, отвеждаща едновременно битовите и атмосферни води. Необходимо е да се отбележи, че някои части от събирателите са затлачени и са причина за възникващи затруднения при дъжд.

Основен проблем, който трябва да намери решение, е проектиране и строителство на дублиращ нов главен колектор, минаващ по най-ниските части на града.

Кварталите “Рилци” и “Изгрев” са без канализация. В квартал “Рилци” е необходимо да се изгради разделна канализация, за да може да се използва съществуващата дъждовна вода. Квартал “Изгрев” е с изтичане на битовите води в околните пространства и представлява потенциален здравен и екологичен проблем за град Добрич.

IV. Пречистване на отпадните води

Градската пречиствателна станция за отпадни води е с площ 116.146 дка, построена на територията на общински земи в с. Врачанци.

V. Газификация, топлофикация и енергийна ефективност

Газификация и топлофикация

В близост до град Добрич преминава трасето на северния клон на магистралния газопровод с налягане 5.5 МРа, доставящ природен газ от Русия. Това благоприятства развитието на газоснабдителната система за града.

В северната част на града е изградена Автоматична газорегулираща станция (АГРС) с капацитет 2 x 15000 м³/ч.

Особеност за град Добрич са изградените от различни инвеститори след 1985 година насам разпределителни газопроводи с налягане – 0.6 МРа.

Анализът на съществуващото положение показва следното:

- На територията на град Добрич има 46 дружества и обществени сгради с изградени локални централи. От тях 31 са на промишлени предприятия, а около 15 са в обсега на бившата “Топлофикация”, която не функционира последните десетина години;

- Дирекция “Образование и младежки дейности” към Община град Добрич е с изградени 42 собствени локални централи.

Енергийна ефективност

Община град Добрич е член на Общинската мрежа за енергийна ефективност от основаването ѝ през 1997 година.

От юли 2000 година Общината започна изграждане на информационната система от база данни по сектори и целеви групи. За всеки обект (сграда на общинската дейност – обект на финансиране от общинския бюджет) са разработени и уточнени основните показатели, характеризиращи разходите на енергия в сградата.

Изводи:

- Сградният фонд се нуждае както от мерки за ремонт и поддържане, така и от въвеждане на мерки по изолация за повишаване на ефективността на потребление, което не е свързано с големи инвестиции;
- Необходимо е ремонт и поетапна подмяна на значителна част от котлите, ремонт на отоплителните системи, замяна на неефективните горелки с нови автоматизирани. Наред с ремонтите е необходимо бързо преминаване от течно гориво на природен газ поради това, че той е най-евтин, екологично чист, с висок коефициент на полезно действие и най-ниски загуби при пренос на енергия;
- Необходимо е въвеждане на двойно тарифно отчитане на енергията, замяна на осветителните тела с по-ефективни натриеви лампи с високо налягане и компактни луминисцентни лампи с по-малка мощност.

VI. Електроснабдяване

Община град Добрич се снабдява с електроенергия с напрежение 20 кV от три подстанции 110/20 кV, а в града функционират 347 трансформаторни поста с обща мощност 329.63 MW.

За съществуващите товари общата трансформаторна мощност в трафопостовете е достатъчна, но много неравномерно разпределена – факт, който създава проблеми на потребителите на електроенергия.

Като цяло електроснабдяването на Общината се базира на добре изградена мрежа от енергопренос и трансформация на електроенергия. Преобладава кабелната мрежа ВН и НН, изграден колектор в ЦГЧ, а съществуващата въздушна мрежа НН постепенно е в процес на подмяна с кабел NFC – Alcatel – Франция.

Подраздел “Транспорт и комуникации”***I. Транспортно обслужване***

Транспортното обслужване в общината основно се извършва от три фирми: “Пътнически превози” ЕООД, “Тролейбусен транспорт” ЕООД, “ПГ Комерс” ООД и отделни частни превозвачи, обединени в различни сдружения.

В приетите през 1998 година от Общински съвет град Добрич “Насоки за развитие на градския транспорт” особено място е отделено на тролейбусния транспорт като по-надежден и екологично най-чист.

II. Телекомуникации и радиоразпръскване

В град Добрич са монтирани три аналогови АТЦ от декадно-стъпкова система тип А29 с общ капацитет 28000 номера и една аналогова АТЦ от типа “Кроспойнт ESK 10000E” – АТЦ 7 с капацитет 14000 номера и една цифрова АТЦ тип АХЕ-10 с 2000 поста.

Общо монтираният капацитет е 42000 броя аналогови номера. Заетият капацитет е 36071 броя, от които 5067 броя – бизнес телефонни постове и 31004 – домашни телефонни постове.

В града функционират три мобилни мрежи – цифрови на “Мобилтел” и “Глобул” и аналогова на “Мобиком”. Изграден е и оптичен комуникационен пръстен.

Обобщеният анализ на съществуващото положение в сферата на урбанизацията, инфраструктурата и комуникациите позволява да се открият общите проблеми и тенденции в развитието на града, а така също да се формулират основните цели и задачи за периода до 2020 година.

Визия:

“Добрич – град за човека, с достъпна архитектурна и пълноценна жизнена среда, град с модерно изградена и поддържана инфраструктура и развита транспортно-комуникационна мрежа”.

Мисия:

- Изграждане и поддържане на модерна, надеждна и адекватна на потребностите общинска инфраструктура;
- Опазване на центъра и обектите – паметници на културата, като значими символи на българското културно и историческо наследство;
- Актуализиране на всички устройствени планове с оглед повишаване ролята на архитектурното творчество и реализация като първостепенен фактор за качеството на градския пейзаж;
- Последователно и рационално управление на природните и енергийни ресурси.

Осъществяването на визията за Добрич като град за човека, град с модерна инфраструктура и пълноценна жизнена и архитектурна среда, зависи преди всичко от конкретните виждания и идеи в подробните устройствени планове (ПУП). В тези планове следва да намери място преди всичко връзката между миналото, настоящето и бъдещето на града като населено място. Чрез актуализацията на тези планове

максимално ще се подобрят условията за обитаване, пътуване, труд и отдих на гражданите. Особено внимание следва да се обърне на характера на градския център – да се изгради покрита пешеходна зона, която да се превърне в оживено средище за контакти и рекреация.

Необходимо е да се работи за обновяване на съществуващия сграден фонд, което ще доведе до икономии на топлинна енергия, до нов външен облик на сградите и до нов архитектурен силует на града. Проблемът с водата трябва да се реши цялостно чрез пълна поетапна подмяна на амортизираната водопроводна мрежа.

В съответствие с водещите тенденции в развитието на европейските градове, транспортната схема ще се променя, като се намали обемът на пътуване с лични превозни средства и същевременно се насърчава използването на велосипеди. Значително ще се разшири делът на екологичния транспорт. Следва да се намерят трайни и рационални решения за изграждане на гаражи и паркинги в кварталите и в централната градска част. Поради специфичния характер и местоположение на града максимално ще се ограничи ползването на земеделски земи за промишлени дейности, а вече изградените индустриални зони ще се обновят и адаптират към новите производства.

Съобразно европейската практика за строителство на нови жилища в екологично чисти райони извън строителните граници на града, ще се реализира идеята за изграждането на селищно образувание "Лозята".

Стратегически цели:

- Създаване на оптимална пространствена и функционална структура за устойчиво развитие на общината, изграждане и комплексно устройство на града в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия;
- Подмяна на амортизираната водопроводна мрежа, намаляване на енергийните разходи и завършване на газоснабдителната мрежа на града;
- Саниране, поддръжка и осигуряване на енергийна ефективност на съществуващия сграден фонд;
- Въвеждане на нови технологии за управление и контрол на движението на моторни превозни средства в града и осигуряване на добро обслужване на населението с екологично чист транспорт.

Основни задачи

Краткосрочни:

- Довършване на процедурата по одобряване на подробни устройствени планове за **селищно образувание "Лозята"**.

ресурс: Община град Добрич

срок: 2003-2006 г.

- Реализация на **благоустройствени мероприятия**.

Ресурс: Община, структурни фондове

Срок: 2002-2020 година

- Осигуряване на **атрактивна транспортна връзка** между изградените спортни съоръжения и комплекси в Парк "Св. Георги".

Ресурс: Община град Добрич, "Спортни имоти" ЕООД; НПО

Срок: 2002-2020 г.

- Поетапна **подмяна на уличните етернитови водопроводи** с полиетиленови.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич – 23150 м
срок: 2003 г.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич – 41530 м
срок: 2010 г.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич – 46900 м
срок: 2020 г.
- **Подмяна на площадковите водопроводи**, домови отклонения и водомерите.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич
срок: 2003 г.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич
срок: 2010 г.
ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич
срок: 2020 г.
- Полагане на **нова хидроизолация** на двата крайградски водоема.
Ресурс: “В и К” ЕООД, МРРБ, предприсъединителни фондове
Срок: 2003-2006 г.
- Поетапно доизграждане на **канализацията** в града.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ – 3370 м
срок: 2003 г.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ – 4500 м
срок: 2010 г.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ
срок: 2020 г.
- Проектиране и строителство на **нов главен дублиращ колектор**.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ и фондове
срок: 2003 г.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ и фондове
срок: 2010 г.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ и фондове
срок: 2020 г. – 5500 м
- Въвеждане в експлоатация на **подстанция “Център”**.
ресурс: МЕ
срок: 2003 г.
- Замяна на живачните с натриеви и **компактни луминисцентни осветителни тела**.
ресурс: Община гр.Добрич и фондове
срок: 2003-2006 г.
- Подмяна на еднотарифните с двойно тарифни **електромери**.
ресурс: Община гр.Добрич
срок: 2003-2006 г.
- Осигуряване на терени за изграждане на **етажни паркинги и гаражи** в Централна градска част и жилищните квартали.
Ресурс: Община
Срок: 2003-2006 г.
- Изграждане на **пилотни зони** с регулатори за понижаване налягането в мрежата.
ресурс: МРРБ
срок: 2003-2006 г.

Средносрочни:

- Поетапно разработване на *подробни устройствени планове* на жилищни и производствени зони.

ресурс: Община

срок: 2006-2013-2020 г.

- Реализация на *комуникационни и инфраструктурни мероприятия*.

Ресурс (комуникационни мероприятия): Община, структурни фондове

Срок: 2006-2013-2020 година

Ресурс (инфраструктурни мероприятия): Община, структурни фондове

Срок: 2006-2013-2020 година

- Създаване на условия за изграждане на *жилища за роми*.

ресурс: Община гр.Добрич

срок: 2006-2020 г.

- Обновяване на съществуващият общински сграден фонд и предоставянето му за *жилища на социално слаби семейства*.

Ресурс: Община

Срок: 2013 г.

- Трайно решение на *проблемите с водата в града* чрез отдаването на концесия на дейностите по водоснабдяването.

ресурс: МРРБ и Община гр.Добрич

срок: 2013 г.

- Възстановяване на *водоизточниците* около града.

ресурс: МРРБ

срок: 2007-2013 г.

- *Диспечеризация* на водоснабдителната система.

ресурс: МРРБ

срок: 2007-2013 г.

- Изграждане на *канализация в кв. "Изгрев"*.

ресурс: МОСВ; фондове и Община гр.Добрич

срок: 2007-2013 г.

- Дооборудване на *пречиствателната станция* за отпадни води в с. Врачанци.

ресурс: МРРБ

срок: 2007-2013 г.

- Поетапно изграждане на нови и преоборудване на съществуващите *трафопостове*.

ресурс: МЕ и Община гр.Добрич

срок: 2006, 2013, 2020 г.

- Подмяна на *кабелни линии*.

ресурс: МЕ и Община гр.Добрич

срок: 2006, 2013, 2020 г.

- Доизграждане на *тролейбусната мрежа*, създаване на еднотипни заслони и осигуряване на нови тролейбуси.

ресурс: МОСВ и Община гр.Добрич

срок: 2006 – 2013 г.

- Привеждане в съответствие със стандартите на ЕС на моторните превозни средства, осъществяващи *обществен превоз на пътници*.

ресурс: МСТ и „Пътнически превози“ - АД

срок: 2006 – 2013 г.

- Завършване на *новия път Добрич-Албена* в участъка Одърци-Църква.
ресурс: Агенция „Пътища“
срок: 2006-2013 г.
- **Газификация на Добрич:**
  - промишлен сектор;
ресурс: фирма „АМГА“, фирми и предприятия
срок: 2006 г.
  - обществен сектор;
ресурс: фирма „АМГА“, Община град Добрич
срок: 2013 г.
  - битов сектор.
ресурс: частни партньори
срок: 2020 г.
- Пълна *цифровизация на телефонните услуги* и разкриване на нови постове.
ресурс: БТК
срок: 2006-2013 г.
- Проектиране и изграждане на *покрита пешеходна зона в Централна градска част*.
Ресурс: Община, частни предприемачи, собственици на обекти
Срок: 2006-2013 г.
- Изграждане на *общодостъпна архитектурна среда за хора с увреждания*.
Ресурс: Община, НПО
Срок: 2006-2013 г.

Дългосрочни:

- *Санитарне на сградния фонд* (по специална програма).
ресурс: МРРБ, Община, предприсъединителни фондове
срок: 2014-2020 г.
- *Изграждане на велоалеи* в жилищните комплекси ЖК „Балик-Йовково”, ЖК „Добротица” и ЖК „Дружба”.
Ресурс: Община град Добрич
Срок: 2014-2020 г.
- Изграждане на *канализация в кв. „Рилци”*.
ресурс: Община гр.Добрич; МОСВ и фондове
срок: 2015 г.
- Изграждане на *централна диспечерска система* за градския транспорт.
ресурс: „Пътнически превози“ - АД
срок: 2020 г.
- *Преоборудване* на всички МПС от градския транспорт и преминаването им на *екологично чисто гориво* – пропан-бутанова смес.
ресурс: „Пътнически превози“ – АД и частни превозвачи
срок: 2020 г.
- Разкриване на *пътническа и товарна ЖП връзка с Република Румъния*.
ресурс: БДЖ
срок: 2020 г.
- Изграждане на ЖП линия за *скоростен влак* до Балчик и КК „Албена”.
ресурс: БДЖ и частни партньори
срок: 2020 г.

- **Цифровизация** на радио- и телевизионното разпръскване.
ресурс: СЕМ
срок: 2020 г.
- Изграждане на **спортни съоръжения и зали за хора с увреждания**.
Ресурс: НПО и структурни фондове
Срок: 2014 – 2020 год.

III. Раздел “Опазване на околната среда”

“Природата принадлежи не на нас, а на нашите деца”

- *Държавните и общински органи са отговорни да стопанисват и управляват природните и енергийни ресурси по последователен и рационален начин;*
- *Местните власти следва да възприемат политика за предотвратяване на замърсявания;*
- *Опазването на природата е фактор за възпитание на активно отношение и гордост от чувството на принадлежност към общността;*
- *Всички хора имат право на здравословна, безопасна, стабилна, приятна и стимулираща жизнена среда;*
- *Осигуряването на управлението на откритите пространства в града са неразделна част от градското развитие.*

(Принципи от “Харта на Европейските градове”)

Анализ на съществуващото положение

Град Добрич се отличава с относително чиста околна среда – незамърсени води, въздух и почви, сравнително добре развита и поддържана зелена система. Нашата цел е да запазим това състояние на параметрите на околната среда и да работим за тяхното подобряване.

Реализацията на частта “Опазване на околната среда” от програма “Добрич 2020” е свързана с изпълнението на конкретни задачи, свързани с проучване, проектиране, промяна на нормативната и законова база, подобряване на жизнената среда.

1. Води

На територията на общината липсват повърхностни водни течения, има множество суходолия. През територията на града преминава долината на река Суха, която в по-голямата си част широко речно легло.

Питейни води – За водоснабдяването на града се използват подпочвени води от два хоризонта – сарматски и валжански, които са надеждно защитени от замърсяване чрез дебел непроницаем хоризонт. Тези води могат да се ползват без пречистване, като се използва само хлориране.

Отпадъчни води – Степента на изграденост на канализационната система е над 80%, като пречистването на битовите отпадни води става в ГПСОВ, намираща се в село Врачанци.

Преди заустването им в градската канализация промишлените отпадни води преминават през локални пречиствателни съоръжения.

След пречистване водите се заустват в Суха река.

2. Почви

Почвената покривка е формирана главно върху льосова основа. Развити са главно излужени и оподзолени черноземни почви.

Основните източници на замърсяване на почвите са отпадъчните води, аерозоли и ТБО. Заустването на отпадъчните води в локални пречиствателни съоръжения, а след това в ГПСОВ не винаги дава желаните резултати поради неефективността на някои пречиствателни съоръжения и залпови замърсявания.

По въздушен път се пренасят азотни и серни съединения, въгледороди и оловни аерозоли. Голям дял в замърсяването на почвите има автотранспорта и образуваните микросметища в определени райони на града.

3. Зелени площи

Създадени са 725 дка зелени площи с 46 000 дървета. Интензивно се поддържат около 100 дка. Градът е разделен на четири паркови района – “Север”, “Изток”, “Запад” и “Юг”. Водно-земен диаметър “Суха река” и зелен ринг “Околовръстен път” са крайселищни ландшафтни единици.

4. Отпадъци

Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на града са отдадени на концесия и се извършват от фирма “РЕБ Шеле” клон Добрич.

Депото за ТБО се намира в землището на село Богдан. Експлоатационният му срок е изтекъл, предстои реализацията на проект за реконструкция.

Промислените и опасни отпадъци на територията на общината се следят от РИОСВ-Варна.

5. Въздух

Град Добрич се отличава с нисък потенциал на замърсяване (до 25%) на атмосферния въздух, което се дължи на малката повтораемост на случаите на затишие на вятъра през годината.

Регистрираните средномесечни концентрации на SO₂, NO₂ и Pb-аерозоли по пунктовете на ХЕИ (5 на брой) не превишават ПДК. При наличие на строително-ремонтни работи и натоварване на автомобилния трафик концентрациите на прахови частици се увеличават и достигат стойности, близки до ПДК.

6. Шум

Акустичната обстановка в града е усложнена от лошото състояние на пътното покритие, недобре организиран транспортен поток и липсата на шумоизолиращи конструкции, както и подходящо озеленяване.

Радиационният фон е под средния за страната, като се водят системни наблюдения.

От направения анализ на състоянието на околната среда на територията на Община град Добрич, **основните екологични акценти** са обобщени в пет групи:

- Подобряване параметрите на зелената система;
- Управление на отпадъците – битови, строителни, промишлени;
- Параметри на околната среда – въздух, води, почви, шум;
- Екологична култура, образование и контрол;
- Други екологични акценти – бездомни кучета, кърлежи, косове, плъхове.

Визия:

“Добрич – чист и зелен град”

Мисия:

- Създаване на здравословна среда на обитаване и подобряване на жизнения статус на населението чрез разширяване на зелената система и подобряване на екологичните параметри на територията на общината;
- Формиране на действена общинска политика за опазване и възпроизводство на природните ресурси и предотвратяване на замърсяването;
- Повишаване на информираността на гражданите за екологичните проблеми, насърчаване на активността им при вземане на решения и реализация на екологични проекти.

Реализацията на посочената визия се гради на три основни момента:

Изграждане на Зелена система в град Добрич

Градският парк в Добрич е единственото място, което предлага условия за ползотворен отдих на гражданите. Жителите от всички райони на града се отправят към “Градската градина” през свободното си време. Неудобството да преминеш целия град, за да се

разходиш сред зеленината на парка, да покараш велосипед или децата да поиграят в „Дървения град“, ще бъде избегнато чрез изграждане на зелените зони и паркове във вече обособилите се четири паркови района. Чрез възлагането и изработването на устройствени планове и работни проекти за кварталните паркове „Рилци“, „Хаджи Балар“, „Иглика“, „Модерна махала“ и „Добротица“ се създават предпоставки за изграждането на зелени зони в близост до най-големите жилищни квартали на града.

Предвиденият за изграждане детски увеселителен център „Патиланци“ ще даде възможност за създаване на едно истинско „детско царство“.

Реконструкцията на зелените площи и изграждането на велоалеи около дерето на „Суха река“ ще бъде главната предпоставка за превръщането на дерето на реката от дере в река.

Реконструкцията и доизграждането на зелената зона около обходния ринг на град Добрич и главните входни артерии, озеленяването на булеварди, улици и пешеходни зони е съществено условие за подобряване облика на града и неговата привлекателност.

През почивните дни често посещаван е лесопарк „Дъбовете“, който се намира в близост до град Добрич и разполага с изградена система от детски и спортни площадки. За да се утвърди Лесопарка като привлекателно място за седмичен отдих, е необходимо да се подобри транспортното обслужване до парка, да се привлекат инвеститори и предприемачи, които могат да разширят мрежата от обекти за развлечения и отдих. Реконструкцията на пътните настилки, оптималното обезпечаване на парка със съдове за смет и ефективните грижи за растителността са от значение за подобряване на общия облик, състояние и привлекателност на парка.

За създаване на по-добри условия за отдих и развлечения на жителите на град Добрич е и предстоящата реализация на „Център за защита на природата и животните“. Идеята на проекта е да се създадат условия за животните, близки до естествената им среда за обитаване. Това ще бъде и уникален по рода си център за страната.

Изграждане на действаща нова система за управление на отпадъците

Поради характерното географско разположение на града и почти неработещата в момента икономика, основен екологичен проблем са отпадъците. Община град Добрич има разработена и приета Програма за управление на отпадъците, в която са заложили мерки за решаване на отделни аспекти от проблема и конкретни задачи за неговото решаване, в това число въвеждане на разделно събиране на отделните фракции отпадъци, които могат да се рециклират. Органичните отпадъци, събирани при поддържането на зелените площи, са добър субстрат за получаване на компост и използването му като почвен обогатител.

Реконструкцията на депото за твърди битови отпадъци при с. Богдан в момента е твърде актуална задача, която ще се реализира в краткосрочен план. Същевременно е очевидна необходимостта да се търсят алтернативи за изграждане на регионално депо за твърди битови отпадъци съвместно с другите общини от областта.

Подобряване параметрите на околната среда

Върху основата на хигиенна оценка на качествата на околната среда в град Добрич, която се разработва от националния център по хигиена, медицинска екология и хранене, предстои да се изготви План за действие „Околна среда – здраве“. Това ще позволи намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух, определяне на конкретни мерки и действия за подобряване на качествените и количествените параметри на компонентите на околната среда, както и да се засили мониторинга върху нея.

Стратегически цели

- Изграждане на Зелена система в град Добрич;
- Изграждане на действена нова система за управление на отпадъците;
- Подобряване на количествените и качествени параметри на околната среда в града.

Основни задачи**Краткосрочни:**

- Актуализация на Общинска наредба No1 и Общинска наредба No2 чрез отразяване на влезлите в сила нови нормативни изисквания по отношение на управление на отпадъците и ООС.
ресурс: Сектор "Озеленяване и ООС".
срок: 2002 г.
- Разработване на план за действие "Околна среда – здраве".
ресурс: В сътрудничество с ХЕИ, на базата на готов доклад за хигиенна оценка на качеството на околната среда в града.
срок: 2002 г.
- Изготвяне на програма за намаляване нивата на замърсителите в атмосферния въздух.
ресурс: В сътрудничество с РИОСВ – Варна, ХЕИ и замърсяващи фирми.
срок: 2003 г.
- Изграждане на депо за съхранение на хумус и глина.
ресурс: В сътрудничество с "Обредни домове" ЕООД.
срок: 2002 г.
- Разработване и реализация на проект за компостиране в района на декоративен разсадник.
ресурс: Необходимо финансиране в размер на 41 000 лв.
срок: 2003 г.
- Предварителни проучвания, определяне на площадка, проектиране и изграждане на регионално депо, обслужващо по-голям брой общини.
ресурс: В сътрудничество със заинтересовани общини, предприєдинителни фондове
срок: Започване на предварителните проучвания през 2002 г.
- Изграждане на Център за защита на природата и животните.
ресурс: Българо-Швейцарско сътрудничество.
срок: 2003 г.
- Разработване и приемане на Наредба за изграждане, поддържане, контрол и охрана на Зелената система на град Добрич.
ресурс: Сектор "Озеленяване и ООС".
срок: 2003 г.
- Разработване и утвърждаване на Програма за повишаване на екологичната култура и образование, информираност на гражданите и за граждански контрол и взаимодействие по проблемите на околната среда.
ресурс: В сътрудничество с НПО, граждани, учаци, бизнес среди.
срок: 2004 г.
- Благоустрояване и озеленяване на около блокови пространства, дворове на училища и детски градини.

ресурс: БЗ “Озеленяване” в сътрудничество с НПО, граждани, Дирекция “Образование и младежки дейности”

срок: Постоянен

- **Реконструкция на депо** за ТБО при с. Богдан с цел удължаване срока на експлоатация и последваща рекултивация.
ресурс: Стойност на обекта – 14 млн. лв., търсене на извънбюджетни източници за допълнително финансиране от предприсъединителни фондове.
срок: Започване на реализация на обекта след приключване на съдебната преписка.
- **Почистване на нерегламентирани микросметици** на територията на града.
ресурс: Необходими средства в размер на 335 000 лв., партньорство с граждани, НПО, учаци.
срок: 2002-2015 г.

Средносрочни:

- Разработване и реализация на проект за разделно събиране на отпадъците.
ресурс: Фирма “Шеле” (условие от концесионния договор)
срок: 2006 г.
- Реконструкция и озеленяване на спортен комплекс “Простор”.
ресурс: В сътрудничество с “Добрички панаири”.
срок: 2007 г.
- Реконструкция и изграждане на нови градини и скверове в читалище кв. “Рилци”, ул. “Хр. Ботев”, паметник на Стефан Караджа, площад “Тракия”.
ресурс: Осигуряване на средства чрез проект “Красив Добрич” и търсене на алтернативни източници на финансиране; сътрудничество с читалищно настоятелство; отдаване на концесия на търговски обекти с условие за поддържане на прилежащите зелени площи.
срок: 2008 г.
- Реконструкция и доизграждане на Гробищен парк.
ресурс: “Обредни домове” ЕООД.
срок: 2010 г.
- Подобряване на акустичната обстановка чрез подходящо хоризонтално и вертикално озеленяване, монтиране на шумоизолиращи екрани, ограничаване на пътното движение по особено натоварените улици.
ресурс: В сътрудничество с НПО, училищни настоятелства, Дирекция “Просвета”.
срок: 2010 г.
- Изграждане на дендрариум като трети етап от проект “Център за защита на природата и животните”.
ресурс: Българо-Швейцарско сътрудничество, търсене на алтернативни източници на финансиране.
срок: 2012 г.

Дългосрочни:

- **Изграждане на зелени зони и паркове** в:
  - Северен парков район – крайречна зона “Чорчолийките”, квартален парк “Рилци” и квартален парк “Хаджи Балар”;
ресурс: Търсене на алтернативни източници на финансиране от структурни фондове.
срок: 2020 г.

- Източен парков район – квартални паркове “Иглика”, “Модерна махала”, “Добротица” и детски увеселителен център “Патиланци”;
ресурс: Търсене на алтернативни източници на финансиране от структурни фондове.
срок: 2020 г.
- Южен парков район – поетапна реконструкция на градски парк “Св. Георги”;
ресурс: Търсене на алтернативни източници на финансиране от структурни фондове.
срок: 2020 г.
- Крайградски парков район – реконструкция и разширение на лесопарк “Дъбовете” и зелена зона “Гаази баба”.
ресурс: В сътрудничество с Горско стопанство.
срок: 2018 г.
- Реконструкция и доизграждане на зелена зона около обходен ринг на град Добрич и на главните входни артерии, озеленяване на булеварди, улици и пешеходни зони.
ресурс: БЗ “Озеленяване”, търсене на алтернативни партньорства и източници на финансиране.
срок: 2020 г.
- **Почистване на замърсеното корито** на преминаващата през града река “Суха”.
ресурс: Необходими средства за цялостно почистване – 100000 лв. (след реконструкция на ж.п. мост Добрич – Кардам), необходими средства за изграждане на вело – алеи и реконструкция на зелените площи -
срок: 2020 г.
- **Подмяна на водопроводната мрежа** с оглед подобряване качеството на питейната вода.
ресурс: “В и К” ООД
срок: 2020 г.

IV. Раздел “Здравеопазване, спорт и социално дело”

“Грижата за здравето е най-доброто лекарство”.
Японска поговорка

- *Градската среда трябва да благоприятства доброто здраве на всички граждани;*
- *Местните власти трябва да насърчават общностните здравни инициативи и участието в тях;*
- *Градовете трябва да бъдат проектирани така, че всеки жител да има достъп до всяко място в града;*
- *Политиката по отношение на социално слабите и инвалидите следва да бъде насочена към тяхното интегриране в обществото, а не към прекомерно подпомагане, което насърчава тяхната пасивност и самоизолация;*
- *От съществено значение е сътрудничеството с и между специализираните организации, представляващи социално слабите и малцинствени групи;*
- *Важно е да се направи необходимото, щото жизнените условия и условията за труд да бъдат подходящо адаптирани към изискванията на социално слабите и инвалидите;*
- *Градското здраве – въпрос от международно значение – предполага координираност на действията на общинско равнище със съответните международни програми;*
- *Всички градски жители имат правото на участие в спортни и рекреативни дейности;*
- *Спортните съоръжения следва да бъдат безопасени и добре проектирани;*
- *Всички градски жители имат право да получат възможности за пълноценно развитие на заложения у тях спортен потенциал.*

(Принципи от “Харта на Европейските градове”)

Анализ на съществуващото положение

В хода на сериозните обществено-икономически промени въпросите за подобряване на здравния и социален статус на гражданите придобиват особена значимост.

В демографското развитие на Общината и на страната в момента са налице редица неблагоприятни тенденции, обусловени от икономически, социални и здравни фактори:

- Тенденция към понижаване жизнения стандарт на населението;
- Тенденция към повишаване на смъртността;
- Тенденция към бавно увеличаване на раждаемостта;
- Тенденция към повишаване на детската смъртност;
- Тенденция към снижаване на средната продължителност на живота;
- “Застаряване” на нацията;
- Тенденция към увеличаване на заболяемостта от сърдечно-съдови заболявания;
- Тенденция към увеличаване броя на хората, нуждаещи се от социални услуги – самотни стари хора, лица с увреждания, деца в риск и други;
- Намаление на относителния брой на гражданите, занимаващи се редовно с физкултура и спорт.

Ниският жизнен стандарт води до ниско покупателно ниво спрямо различните медицински услуги, хранителните продукти и възможности за отдих и възстановяване. Особено сериозен е въпросът с липсата на рационално хранене – фактор, основен в комплекса от причини, свързани с болестите на обмяната и на сърдечно-съдовата система, както и с т.нар. болести на цивилизацията.

Има известно изоставане в някои сфери на медицинското обслужване на гражданите спрямо европейските стандарти – в лечението на усложненията на инфаркта и инсулта, в липсата на центрове за възстановяване дееспособността в следоперативния период на сърдечните операции и др.

В социалната сфера вече е очевидна необходимостта от преориентация на дейността от социално подпомагане към социални услуги на специфични обществени и възрастови групи, услуги, които са пряко насочени към най-уязвимите лица и помагат за тяхната адаптация и пълноценна реализация. Особено внимание изискват проблемите на децата и младежите, на инвалидите, самотните хора от “Третата възраст” и други.

От изключително значение за подобряване на здравето и жизнеността на гражданите е повишаването на индивидуалната здравна култура и профилактика – от една страна и формирането на трайна мотивация у хората за системни самостоятелни занимания с физическа активност за по-добро здраве, дееспособност и дълголетие.

Изградената в Общината мрежа от медицински и социални заведения и звена, големият брой различни обекти за спорт и отдих и традициите в профилактиката и масовата физкултура са добра предпоставка за повишаване на здравния и социален статус на гражданите. Пълноценната реализация на тези потенциални възможности изискват системни и последователни усилия от страна на местните власти, специализираните здравни и социални институции и заведения, НПО, спортните клубове и организации, всички граждани.

Визия:

“Добрич – град на здравето и спорта.”

Мисия:

- Подобряване на здравния и социален статус на населението на Община град Добрич;
- Изграждане на градската среда по начин, който благоприятства за доброто здраве на всички граждани;
- Децентрализация на здравеопазването по местоживеене;
- Профилактиката – основен фактор за подобряване на здравния статус на гражданите;
- Осигуряване на свободен достъп и пълноценно използване на всички дадености за насърчаване на спорта и масовата физкултура сред гражданите;

Здравето е първостепенна грижа както на отделната личност, така и на обществото като цяло. Анализът на състоянието и проблемите в сферата на здравеопазването ни убеждава, че Добрич има потенциала да се утвърди като град на модерната медицина. Тази задача ще бъде реализирана чрез нова общинска политика за утвърждаване на лечебните заведения като привлекателни за най-високо квалифицирани медицински кадри, като центрове, разполагащи с най-съвременно оборудване. Общината ще работи за осъществяването на идеята за закупуването на апаратура за ядрено-магнитен резонанс и втори скенер. Особено важна задача е изграждането на нов кардиологичен център за лечение по европейски стандарти на най-тежките, характерни за региона заболявания – инфаркти и инсулти. Очевидна е необходимостта от създаване на хирургическа болница с дялово участие на Общината. Реални са възможностите за утвърждаването на Добрич като средище на алтернативната медицина и по-специално за апитерапията (медолечение) и фитотерапията.

Община град Добрич следва да стане инициатор за изграждане на международен физиотерапевтичен център и бази за възстановяване и почивка в сътрудничество с другите общини от областта с оглед развитието на лечебния туризъм.

Развитието на лечебните заведения и усъвършенстване на медицинското обслужване на гражданите има не само социални, но и икономически измерения.

Сериозни резултати (при това без да са нужни значителни средства) могат да се постигнат при целенасочената работа за повишаване здравната култура на населението и особено на децата и младежите.

Една от основните тенденции в социалната сфера е развитието и разширяването на мрежата от социални заведения за удовлетворяване потребностите на различните групи в неравностойно положение. Предстои изграждането на ресурсен център за деца със специални нужди (с физически и сензорни увреждания), на центрове за домашно обслужване, на квартални и дневни домове за различните социални и възрастови групи, на Дом на инвалида и др. От особено значение за бъдещето е последователната работа по програмата “От социални грижи към заетост”, която ще позволи постепенното намаляване броя на гражданите, нуждаещи се от парично подпомагане.

Съществена задача е изграждането на Общински фонд “Майчино здравеопазване” с оглед насърчаване на раждаемостта.

Обновяването на базата и съоръженията в спортните комплекси “Простор”, “Русалка”, “Добротица”, “Младост”, в училищата, изграждането на спортни площадки в кварталите и междублоковите пространства, развитието на масовата физическа култура и спорта ще създаде възможности за повишаване на физическата активност, дееспособност и дълголетие на жителите на града.

Обобщавайки идеите и вижданията, свързани с подобряване на здравния и социален статут на гражданите, могат да се формулират следните

Стратегически цели:

- Развитие на град Добрич като град на модерната медицина;
- Социалните дейности – фактор за обществено развитие – “Помощ чрез взаимопомощ”;
- Добрич – град, осигуряващ пълноценен отдих, спорт и почивка.

Основни задачи:

Краткосрочни:

- Изграждане на *нов Кардиологичен център* за лечение по европейски стандарти на най-тежките, характерни за региона заболявания – инфаркти и инсулти;

ресурс:

Кредитиране по европейски програми

срок: 2005 година

- Изграждане на *хирургическа болница със смесено участие* (в т.ч. и на общината);

ресурс:

привличане на частни инвеститори

срок: 2003 година

- Създаване на *ново звено за оказване на бърза помощ* като алтернатива на държавната структура;

ресурс:

Съвместен проект между Община град Добрич и ВЗК “Добруджа-М-Живот” за инвестиране на застрахователен ресурс

срок: 2003 г.

- Разработване и реализация на Проект за изграждане на *Общински социален фонд “Помощ чрез самопомощ”* за подкрепа на програми в областта на здравеопазването и социалните дейности.

Ресурс: Община, медицински заведения, застрахователни и осигурителни фондове, НПО

Срок: 2005 г.

- Съхранение и *развитие на Медицински колеж*.

Ресурс: Медицински колеж гр. Варна, медицински заведения, застрахователни и осигурителни фондове

Срок: 2002-2020 година

- Разработване на *дългосрочни общински програми:*

-За работа с младежта;

-За работа с хора от Третата възраст;

-За работа с етнически групи;

Ресурс: Общински структури, ДАМС, БЧК, МТСП, НПО, международни и национални програми

Срок: 2002 г.

-“От социални грижи към заетост”;

ресурс: Община, МТСП, ОССП, Бюро по труда, НПО, частни предприемачи
срок: 2006 г.

- Развитие и разширяване на *мрежата от социални заведения* за удовлетворяване потребностите на различните социални групи в неравностойно положение:

-изграждане на *Ресурсен център за деца със специални нужди* (физически и сензорни увреждания);

ресурс: ОССП, Британски Ноу Хау Фонд;

срок: 2002 г.;

-изграждане на *Дом на инвалида*;

ресурс: Община, МТСП, НПО, чужди донори

срок: 2004 г.

-изграждане на *центрове за домашно обслужване*;

ресурс: ОССП, НПО

срок: 2005-2006 г.

-създаване на *квартални дневни домове* за различни социални и възрастови групи;

ресурс: ОССП, НПО, МТСП

срок: 2004-2010 г.

- Изграждане на специализирани фирми, търговски дружества и кооперации за *осигуряване работа на хората с увреждания*.

Ресурс: Община, НПО, Бюро по труда, частни предприемачи

Срок: 2004 г.

- Поетапно оформяне на *Спортен комплекс “Добротица”* като център и домакин на национални и международни състезания по лека атлетика и други спортове.

ресурс: Община град Добрич, ДАМС, БФЛА, спонсори

срок: 2004-2020 г.

- Поетапна реконструкция и *модернизация на стадион “Дружба”* и тренировъчните игрища в съответствие с европейските стандарти и изисквания;

ресурс: Община град Добрич, ОСК “ДФС Добруджа”, ПФК “Добруджа”, СКЛА “Добруджа”, СКЛА “Добруджа 99”

срок: до 2004 г. – зачимяване на футболните игрища;

до 2009 г. – ремонт на трибуните и подмяна на седалките на стадион “Дружба”;

до 2020 г. – изливане на лекоатлетическа писта в съответствие с европейските стандарти.

- Поетапно *обновяване на базата и съоръженията в спортните комплекси* “Простор”, “Русалка”, “Добротица”, “Младост”, “Работник”;

ресурс: Община град Добрич, ДАМС, спонсори, частни предприемачи, спортни клубове

срок: до 2004 г. – обновяване на СК “Простор” и СК “Русалка”

до 2009 г. – обновяване на СЗ “Добротица”, СК “Младост”, СЗ “Работник”.

до 2020 г. – обновяване на ЗПБ “Русалка”.

- Възстановяване и модернизация на *спортните площадки, зали и съоръжения* във всички училища, детски градини и междублокови пространства;

ресурс: Общински бюджет, ДАМС, частни предприемачи, НПО, клубове

срок: 2002-2020 г.

- Подпомагане *дейността на спортните клубове* от общинския бюджет чрез защитени проекти.

ресурс: Община

срок: 2002-2020 г.

- Съхраняване и прецизиране дейността на специализираните *учебни звена за развитие на спорта*.

ресурс: Общински бюджет, ДАМС, МОН

срок: 2002-2006 г.

- *Развитие на масовия спорт* чрез осигуряване на спортни площадки, терени и съоръжения, на достъпни цени.

Ресурс: Община, спортни клубове, НПО

Срок: 2002-2020 г.

- Реализиране на инициативи съвместно с "Албена" АД за привличане и осигуряване на пълноценни условия за подготовка на отбори и спортисти от чужди страни, участващи в *олимпийските игри през 2004 година* в Атина.

Ресурс: Община, "Албена" АД, ДАМС, Спортни клубове

Срок: 2002-2004 г.

Средносрочни:

- Утвърждаване на лечебните заведения като привлекателни за високо квалифицираните медицински кадри и *центрове със съвременно медицинско оборудване*.

ресурс: лицензирани доброволни здравно-осигурителни и пенсионни фондове; Разработване на общински облигационен заем и използването му за преоборудване на лечебните заведения.

срок: 2008 година

- Съдействие за закупуване на *апаратура за ядрено-магнитен резонанс и втори скенер*;

ресурс:

Съвместен проект с Община Добричка, Шабла, Каварна, Балчик, Крушари, Генерал Тошево, Тервел

срок: 2008 година

- Утвърждаване на Добрич като *център на алтернативната медицина* чрез изграждането на Център по апитерапия (медолечение) и Център по фитотерапия;

ресурс:

Частни инвеститори, медицински звена, застрахователни и осигурителни фондове

срок: 2010 г.

- Изграждане на общински *Център по обществено здравеопазване* за координация на дейностите по превенция на социално значимите заболявания, профилактичните мерки и скринингови програми.

Ресурс: Община, ДКЦ, ХЕИ, НПО

Срок: 2007-2008 г.

- Изграждане на *диетичен ресторант и клубове по нозологични единици* – клуб на диабетика, клуб на болния от язвена болест, клуб на хипертоника и др.;

ресурс:

Общински социален фонд, частни предприемачи

срок: 2007 г.

- Създаване на *общински фонд "Майчино здравеопазване"* за насърчаване на раждаемостта;

ресурс: Общински бюджет, НПО, национални и чужди фондове и програми

срок: 2007 година

- Превръщане на *Градски парк "Св. Георги"* в зона за *отдых и развлечения* чрез: възстановяване на езерото; изграждането на комплекс за развлечения и отдых; създаване на "пътечки на здравето"; провеждане на ежегоден "Празник на Градския парк";

ресурс: Община град Добрич, ДАМС, БФЛА, Министерство на околната среда и водите, предприемачи, ОСК "ДФС Добруджа", СКЛА "Добруджа", СКЛА "Добруджа 99"

срок: 2007 г.

Дългосрочни:

- Изграждане на *базис за почивка и отдых на добричките деца по Добруджанското Черноморие* съвместно с останалите общини от региона.

ресурс: Общини в област Добрич, МОН, международни и национални програми и проекти

срок: 2015-2020 година

- Изграждане на *Дом за защита правата на децата и социално слабите*.

Ресурс: Община град Добрич, ОбССП, НПО

Срок: 2015-2020 г.

- Изграждане на *втори корпус на Дома за стари хора*.

Ресурс: Община, МТСП, осигурителни фондове

Срок: 2015 г.

- Разработване и реализация на съвместен проект с общините Шабла и/или Балчик за изграждане на *международен физиотерапевтичен център и развитие на лечебен туризъм*.

ресурс: Съвместни проекти с Кантон Шафхаузен – Швейцария и с други външни инвеститори; Съвместни проекти с посочените общини.

срок: 2013 година

V. Раздел “Духовно развитие”

“Най-важната цел в живота ни трябва да бъде нашето духовно усъвършенстване”.

Сократ

- Всички градски жители имат право на култура;
- Културното развитие на градовете допринася за тяхното икономическо и социално развитие;
- Местните власти следва да осигурят участието на подрастващите в живота на общността;
- Културният обмен осигурява здрава спойка между хората от различни народности, региони и държави;
- Културното развитие и същинската културна демокрация предполагат широко взаимодействие между местните власти и общностните групи, самодейния и частния сектори;
- Балансираното насърчаване на културния туризъм от страна на местните власти може да има ползотворен ефект за общността;
- Културната и образователна политика в градовете следва да бъде недискриминационна;
- От съществено значение е поддържането, а понякога и възраждането на някои специални традиционни занаяти и технологии.

(Принципи от “Харта на Европейските градове”)

- Всеки човек има право на образование. Образованието трябва да бъде безплатно, поне що се отнася до началното и основно образование;
- Образованието трябва да бъде насочено към цялостно развитие на човешката личност и засилване на уважението към правата на човека и основните свободи. То трябва да съдейства за разбирателството между всички народи, расови или религиозни групи;
- Всеки човек има право свободно да участва в културния живот на обществото, да се наслаждава на изкуствата, да участва в научния напредък и да се ползва от неговите постижения.

(текстове от Всеобща декларация за правата на човека)

Анализ на съществуващото положение

Развитието на духовната култура е съществена част и страна в процесите на преход към пазарна икономика и гражданско общество, към нов тип обществено мислене и начин на живот. В този смисъл *духовната сфера се налага като приоритетен фактор* за утвърждаване на Добрич като устойчиво развиващ се град – естествен административен, икономически и духовен център на Южна Добруджа, като привлекателно и перспективно място за живот и дейност.

Анализът на състоянието, проблемите и перспективите на духовната култура налага следните констатации:

- Образованието в Добрич се опира на солидна база от духовни позиции и постижения. Изградената образователна мрежа дава пълни възможности на децата и младите хора в града да преминават през предучилищно възпитание, да завършат след самостоятелен избор средно образование в учебни заведения, които предлагат не само широк спектър от специалности, но и качествено образование и да продължат обучението си в родния град в различни академични структури.

- Културната дейност в Общината се осъществява на равнище, което е съизмеримо с най-високите естетически критерии и изисквания на националните художествено-творчески процеси и на европейската художествена култура. Изградена е мрежа от културни институти, професионални и любителски колективи, творчески групи и съюзи, които не само представят основните видове и жанрове на изкуството и културата, но и удовлетворяват в значителна степен духовните потребности на различните социални, възрастови, етнически и професионални групи.

В този смисъл обективната оценка за потенциала и развитието на процесите в духовната сфера налагат изискването не само да се съхранят сериозните традиции и постижения в образователната и културната сфера, но и да се очертаят пътищата, средствата и механизмите за утвърждаването им като основен фактор за социално развитие, от който в значителна степен зависи бъдещето на нашия град.

Визия:

“Добрич – град с европейски измерения на образованието и културата”.

Мисия:

- Местните власти разглеждат духовното развитие на града като предпоставка и задължително условие за утвърждаване на Добрич като привлекателно и перспективно място за пълноценен живот и дейности;
- Образованието и културата са условие и фактор за утвърждаване на Добрич като устойчиво развиващ се град;
- Осигуряването на възходящо развитие на духовната сфера е съществена част и страна в процесите на преход към пазарна икономика и гражданско общество, към нов тип обществено мислене и начин на живот;

- Запазването на културните традиции, сградния фонд на културните институти и на тяхната дейност като светилище на историческата памет на града осигурява приемственост и развитие на Добрич в социално и икономическо отношение;
- Осигуряване на възможности за обмен на информация, ценности и хора с други градове от страната и Европа;
- Гарантиране на принципите на демократичност, достъпност и многообразие на културната дейност, повишаване на нейното качество и ефективност при задоволяване на духовните потребности на различните социални, възрастови и етнически групи.

Практиката на редица европейски градове, съпоставими с Добрич, показва, че образованието и културата наред със своите социални и духовни измерения имат и градоизграждаща функция. Наличието на добре структурирана мрежа от образователни институции и особено на активни академични звена, предоставящи достъпно, модерно и качествено образование, е предпоставка не само за позитивно личностно и интелектуално развитие на младите хора, но и осигурява възможности за тяхната пълноценна реализация и приобщаване към живота на града. В този смисъл съществена е задачата да се съхранят богатите традиции и високото равнище на образователна дейност в Добрич, като същевременно се акцентира върху някои по-перспективни направления: обучение по информационни технологии, чуждоезикова подготовка, икономически знания и др. От особено значение е развитието на образователните и научни структури, свързани с подготовката на специалисти в сферата на селското стопанство.

Училищата, детските градини и културните институти в Добрич се утвърждават като истински центрове за гражданско възпитание и средища за културна и етническа интеграция.

Развитието на структурите на висшето образование в града следва от една страна да осигури ръст на броя на студентите, а от друга – да създаде реални предпоставки за изграждане на самостоятелно висше училище. Като най-подходящи направления в тази сфера се очертават подготовката на специалисти за нуждите на селското стопанство, туризма, бизнес-управлението, информационните технологии.

Разбирането, че културата не е привилегирована сфера за малцина избрани, а средство за стимулиране на творческите възможности на всички социални групи, е в основата на виждането за развитие на Добрич през идните десетилетия. Културата е ключов елемент в общата общинска политика за подобряване качеството на живота на гражданите. Ето защо идеите за съхраняване на мрежата от културни институти и колективи, за насърчаване творческата активност на децата и младите хора, за обогатяване на културния календар на града не са самоцел – реализацията на тези идеи създават възможности за демократизация на културните процеси от една страна и същевременно гарантират запазването на българската културна идентичност в условията на нарастваща глобализация.

Особено перспективно направление в развитието на художествената култура в Добрич е съхраняването и утвърждаването на традиционните международни музикални форуми – Европейският поп-рок конкурс “Сарандев”, Международните младежки фестивали “Фолклор без граници” и “Надежди, таланти, майстори”. Тези фестивали са прекрасна форма за откриване на нови дарования от десетки страни и мотивират младите таланти за изява в българското и европейското културно пространство – много от лауреатите вече концертират по международните музикални сцени. В тези празници на истинското,

стойностното изкуство, гражданите на Добрич не само се наслаждават на творчески постижения от най-висок естетически ранг, но и се запознават с представители на различни национални култури.

Авторитетни международни културни инициативи са и традиционния Пленер “Хартията” и Фестивалът на Европейското кино.

Утвърждаването на Добрич като фестивален град, като град с развит културен туризъм, като средище на оживен духовен живот, без съмнение ще съдейства за успешното му икономическо, социално и духовно развитие.

Стратегически цели:

- Изграждане на стройна и гъвкава мрежа от образователни институции, даваща възможности за модерно, достъпно, качествено и непрекъснато образование;
- Съхраняване и утвърждаване на традициите, постиженията и равнището на дейност в сферата на образованието и художествената култура при оптимално съчетаване на регионалните, национални и европейски ценности и критерии.

Основни задачи:

А. Образование

“Образованието – скритото съкровище” (Жак Делор)

Краткосрочни:

- Поетапно оптимизиране на съществуващата **мрежа от образователни институции** чрез запазване на спектъра от предлагани специалности и поетапно преминаване към **едносменно обучение в ОУ и СОУ**.

Ресурс: Общински съвет, ИО на МОН, ръководители на образователни звена

Срок: 2003 г., 2006 г., 2013 г.

- Откриване на **средно училище по изкуствата**.

Ресурс: МОН, МК, ОбС, Областна и общинска администрация, ИО на МОН

Срок: 2004-2005 г.

- Обогаляване на **извънкласната работа**, културния и спортен календар на града.

Ресурс: ОМД, ЦРД, ЦУТНТ, УСШ, културни институти, спортни клубове

Срок: по краткосрочни програми

- Разработване на дългосрочна програма за **повишаване социалния статус, мотивацията и квалификацията на учителите**.

Ресурс: Дирекция “ОМД”, синдикати, ИО на МОН, ЦОУК

Срок: от 2004 г.

- Утвърждаване на **професионалните училища** като центрове за подготовка, квалификация и преквалификация върху основата на договори с потребителите на кадри.

Ресурс: ИО на МОН, Дирекция “ОМД”, Бюро по труда, БТПП, организации на работодателите

Срок: 2002-2004 г.

- Изграждане на **обществен консултативен съвет по проблемите на развитие на висшето образование в Добрич**.

Ресурс: Община, Областна администрация, академични структури, НПО, Бюро по труда

Срок: 2002 г.

- Разработване на **общинска стратегия за подготовка на кадри с висше образование** в областта на селското стопанство, икономиката, информационните технологии, туризма и др.
Ресурс: СУ – клон Добрич, ИПС, Община град Добрич, академични структури, Бюро по труда, организации на работодатели
Срок: 2003 г.
- Изграждане на **информационна система относно развитието на всяко дете** с оглед гарантиране на качествено образование на всички и по-специално на учениците в неравностойно социално положение.
Ресурс: Дирекция "ОМД", училища, НПО
Срок: 2004/2005
- Разработване на **дългосрочна програма за работа с ромски деца и техните семейства**.
Ресурс: община, ромски организации, НПО, КИЦ "Рома"
Срок: 2003; 2007; 2011
- Развитие на **гражданското образование и възпитание** на децата и учениците чрез реализация на програми за личностно развитие, за себепознаване, за изграждане на умения за диалог и хармонични отношения с другите, за екологично, здравно, правно образование и т.н.
Ресурс: Дирекция "ОМД", ИО на МОН, НПО, фондации и програми
Срок: от учебната 2002/2003 г.
- Ангажиране вниманието и гарантиране на **участието на младите хора в живота на града** чрез реализация на общинска програма за работа с младежите.
Ресурс: Община, Дирекция "ОМД", Младежки градски съвет, ОМД, ЦРД, НПО
Срок: от 2002 г.
- Засилване на ролята на **родителската общественост** в процеса на обучение и възпитание чрез изграждане на **асоциация на училищните настоятелства** и включването им в образователни програми и проекти.
Ресурс: дирекция "ОМД", училищни настоятелства и ръководства, НПО
Срок: 2003/2005 г.
- Съхранение и развитие на **центрове за научно-изследователска дейност**, организиране или съорганизаторство при провеждане на научни конференции от национален и международен мащаб.
Ресурс: ЦНИР, учебни заведения, СУБ – клон Добрич, БТПЦ, ИПС
Срок: 2002-2006 г.
- Учредяване на **стипендии, обявяване на конкурси за научни разработки**, утвърждаващи града ни като център на Добруджа – търговски, панаирен и туристически град.
Ресурс: СУБ – клон Добрич, предприемачи, НПО, бизнес среди
Срок: 2006 г.
- Повишаване ролята на училищата за обучение и **компютърна грамотност на всички ученици** чрез изграждане на компютърни кабинети.
Ресурс: Община град Добрич, МОН, училищни настоятелства и ръководства
Срок: 2002-2003 г.

- Проучване и прилагане на добри **образователни и възпитателни практики** и модели от света и Европа, участие на учебни заведения в съвместни проекти с партньори от други държави.

Ресурс: Община град Добрич, Департаменти МОН, ИО на МОН, НПО, национални и чужди проекти

Срок: 2003 г.

Средносрочни:

- Рационално използване и развитие на **университетската база** и преди всичко – сградния фонд на Медицински колеж.

Ресурс: Областна администрация, Община град Добрич, академични звена

Срок: 2010 г.

- Изграждане на **самостоятелно висше училище в Добрич**.

Ресурс: Областна администрация, МОН, Община, академични структури, НПО

Срок: до 2010 г.

- Разработване и реализация на **програма, осигуряваща непрекъснато образование** на гражданите чрез развитие на гъвкави форми за обучение, квалификация и преквалификация.

Ресурс: Дирекция “ОМД”, училища, академични структури, БТ, организации на работодателите

Срок: 2006; 2008; 2012; 2016.

- Финансово **подпомагане на научни проекти** с доказан ефект и възвръщаемост на средствата.

Ресурс: Община град Добрич, СУ – клон Добрич, частни предприемачи

Срок: 2007-2020 г.

- Създаване на **Общински информационен център за проекти и програми в сферата на образованието в Добрич** и развитие на училищните библиотеки като информационни звена.

Ресурс: Община град Добрич, клуб “Социално развитие”, ОБ “Дора Габе”, училища

Срок: 2006-2012 г.

- Разкриване на **логопедична целодневна детска градина**.

Ресурс: Дирекция “ОМД”, Община град Добрич, ИО на МОН

Срок: 2008 г.

Б. Култура

“Културата – назад към бъдещето”

Краткосрочни:

- Запазване на **мрежата от културни институти и дейности** и постепенната ѝ адаптация към новите пазарни условия и обществени реалности, чрез:
- Развитие на **Библиотека “Дора Габе”** като модерен информационен, културно-просветен и образователен институт;

Ресурс: общински бюджет, проекти и програми от национални и международни донори

Срок: 2002-2020 г.

- **Утвърждаване на Исторически музей – Добрич** като научно-изследователски институт и съвременен център за културно общуване, образование и развлечение.
Ресурс: бюджетно финансиране, целеви средства по защитени идейни проекти, приходи от стопанска дейност, спонсорство и партньорство
Срок: 2002-2020 г.
- Трайно разрешаване на проблема с **материално-техническата база на Исторически музей – Добрич** чрез предоставяне на сграда, в която да бъдат поместени всички фондохранилища и отдели на музея и да бъде изградена общоисторически експозиция.
Ресурс: финансови-бюджетно финансиране и проекти
Срок: 2006 година
- Утвърждаване на **Читалище "Йордан Йовков"** като съвременен многофункционален културен и образователен институт на гражданското общество.
Ресурс: общински бюджет, МК и собствени приходи
Срок: 2005 г.
- Трайно решаване на проблема за собствеността, ремонта и реконструкцията на **Художествената галерия** и утвърждаването ѝ като организатор на кураторски проекти за национални и международни изложби.
Ресурс: СБХ, Областна администрация, Община, Дружества на художници, НЦМГИИ при МК, частни предприемачи
Срок: 2006 г.
- Разширяване обхвата на въздействие на **класическата музика** чрез съхраняване и творческо развитие на професионалните и любителски състави, в това число Български камерен оркестър, музикални школи и колективи при културни институти и училища.
Ресурс: общински бюджет, приходи от концертна дейност и прояви международни и национални програми
Срок: 2002-2020 г.
- Утвърждаване на **Професионален фолклорен ансамбъл "Добруджа"** като многофункционален център за изучаване, съхраняване и популяризиране на добруджанския фолклор, подпомагащ детските и младежки фолклорни състави.
Ресурс: бюджет, проекти, дарения
Срок: 2002-2020 г.
- Насърчаване дейността на **детските и младежки фолклорни ансамбли**, групи, оркестри **в училищата и при културните институти в града**.
Ресурс: Община град Добрич, Дирекция "Култура", МОН, проекти, програми
Срок: 2002-2020 г.
- Разработване на дългосрочна програма за представяне на **европейските духовни ценности и културни постижения**.
Ресурс: Община град Добрич, МК, международни проекти
Срок: 2003 г.
- Утвърждаване на **Духовия оркестър** като една от най-популярните музикални формации в града, региона и страната за разпространение на утвърдени музикални ценности.
Ресурс: Община град Добрич, спонсори, собствени приходи
Срок: 2002-2020 г.
- Да се изгради **модерно звукозаписно студио в Концертна зала "Добрич"**.
Ресурс: МК, община, частни предприемачи

Срок: 2005 г.

- Да се възстанови изцяло домакинството на **Националната среща за млади балетни изпълнители “Анастас Петров”**.

Ресурс: общински бюджет, СМТД, проекти, частни културни сдружения

Срок: 2005 г.

- Да се засили националната и международна значимост на традиционните **Йовкови литературни празници и литературните тържества “Дора Габе”**.

Ресурс: проекти

Срок: 2003-2020 г.

- Сдружение на писателите да поемат издаването на **вестник за културата в Добрич**.

Ресурс: Община, проекти

Срок: 2003 г.

- **Учредяване на национална награда за литература на името на Йордан Кръчмаров**.

Ресурс: Община, СП в Добрич, спонсори

Срок: 2005 г.

- Оформяне на **площад “Свобода”** като привлекателно място за активен културен живот и социални контакти.

Ресурс: общински бюджет, културни институти

Срок: 2003-2004 г.

- Актуализация и развитие на програмите за **интеграционни** връзки с Курортен комплекс “Албена”, “Златни пясъци”, частни туристически сдружения и фирми.

Ресурс: Община, културни институти, частни предприемачи

Срок: 2002-2020 г.

- Разработка на цялостна концепция за връзката между културата и туризма в рамките на **Проекта “Виа Понтика”**.

Ресурс: Общини в региона, МК, КК “Албена”, културни институти, проекти

Срок: 2004 г.

- **Утвърждаване на фестивалите и културните инициативи с международна значимост:**

- Международен младежки музикален фестивал “Надежди, таланти, майстори” – Добрич-Албена
- Международен младежки фестивал “Фолклор без граници” – Добрич-Албена
- Европейски поп-рокконкурс “Сарандев”
- Международен пленер “Хартията”
- Фестивал на камерната музика (музикален май)

Ресурс: проекти, Община град Добрич, собствени приходи

Срок: 2002-2020 г.

- Тържествено **честване на 8-ми април** – Международен ден на ромите, жертва на Холокоста.

Ресурс: Община, НПО, спонсори

Срок: 2003-2020 година – ежегодно

Средносрочни:

- Съхраняване на **АЕМО “Старият Добрич”** като музеен обект, реализиране на трети етап от неговото изграждане и развитието му като обект на културно-исторически и алтернативен туризъм.

Ресурс: Община град Добрич, донорски програми, частно партньорство

Срок: 2008-2015

- **Драматичен театър "Йордан Йовков"** да се реализира като център за интеграция на сценичните изкуства.
Ресурс: МК, Община град Добрич, културни институти, частни културни сдружения
Срок: 2007 г.
- **Изграждане на културно-информационни центрове** по квартали за приобщаване на етническите общности към духовната култура.
Ресурс: Община, НПО, чужди програми
Срок: 2007 г.
- **Фолклорен фестивал на етническите култури в Добруджа.**
Ресурс: Община, НПО, проекти, спонсори
Срок: 2007 г.
- **Възстановяване на Детска школа за духови и ударни инструменти** на територията на Добрич.
Ресурс: Община, проекти
Срок: 2007 г.
- **Изграждане на нова база на Клуб на културните дейци в Добрич.**
Ресурс: Община, сдружения, частни предприемачи
Срок: 2007 г.

Дългосрочни:

- **Цялостно обновяване на материално-техническата база** с културно предназначение.
Ресурс: Община, МК, структурни фондове
Срок: 2014-2020 г.
- Разработване на **комплексна културна програма** за осмисляне на културния отдик и свободното време на различните възрастови и социални групи в Парк "Св. Георги".
Ресурс: Община, културни институти, частни предприемачи
Срок: 2013-2020 г.

VI. Раздел “Градска сигурност и превенция на престъпността”

**“Законът съществува напразно за тези,
които нямат мъжеството да го защитават.”**

T. Маколей

- Последователната политика за гарантиране на сигурността и предотвратяване на престъпленията трябва да се базира на превенцията, прилагането на законите и взаимопомощта;
- Градският жител има право на неприкосновеност на дома;
- Превенцията на престъпността е дело на всички членове на обществото;
- Местната политика за осигуряване на градската сигурност трябва да се формулира въз основа на изчерпателна статистическа и друга информация;
- Ефикасността на политиката за градска сигурност зависи от тясното сътрудничество между полицията и местната общност;
- Трябва да бъде формулирана и прилагана местна политика срещу злоупотребата с наркотици;
- От съществено значение са програмите за профилактика на рецидивизма и разработване на мерки като алтернатива на наказанието “лишаване от свобода”.

(Принципи от “Харта на Европейските градове”)

- Правото на живот на всеки се защитава от Закона;
- Всеки има право на свобода и сигурност;
- Всеки има право на неприкосновеност на личния си и семеен живот, на жилището и на тайната на кореспонденцията.

(Текстове от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи)

- Всеки човек има задължения към обществото, в което единствено е възможно свободно и цялостно развитие на неговата личност

(чл. 29 от Всеобща Декларация за правата на човека)

Анализ на съществуващото положение

Престъпността, страхът от криминални и антисоциални прояви се отразяват изключително болезнено върху живота на нашите съграждани. Големите социални и икономически промени през последните години рефлектират пряко върху сигурността и спокойствието на хората. Задълбочаващата се икономическа криза, рязко нарасналата безработица, бързото обедняване на населението доведе до увеличаване на криминалната престъпност. Засиленото социално отчуждение и ежедневните затруднения на гражданите и особено на маргинализираните групи водят до нараснала обществена агресивност. Продължителните реформи в наказателната система намалиха сериозно нейната ефикасност, пораждат чувство за безнаказаност у нарушителите и същевременно на недоверие към правораздаването у гражданите. Рязко спадна ефективността на факторите и институциите, възпиращи антисоциалното поведение на личността – семейство, училище, детски и младежки организации, църква.

Анализът на данните за престъпленията, извършени в градска среда – на улици, площи, паркинги, паркове и други обществени места в Добрич сочи, че те са около 30-35% от общия брой криминални престъпления. Обезпокояваща е тенденцията за увеличаване на най-тежките от тях: организирана престъпност, насилие, грабежи, кражби и т.н. Поради близостта си с Варна, черноморските курорти и граничните контролно-пропускателни пунктове, градът ни е уязвим по отношение на злоупотребата с наркотици и техния трафик. Известно е, че наркоманиите, предизвиквани от най-разнообразни фактори, сами по себе си се превръщат в причина за засилване на престъпността. Особено тревожна е тенденцията за снижаване на възрастта на младите хора, злоупотребяващи с наркотици.

Сериозен проблем за Добрич са нарасналият брой на кражбите, вандализма и посегателството върху имуществото – домове, във вилните райони, в градската среда.

Очевидна е необходимостта от координация на усилията на всички обществени ресурси за ограничаване и контрол върху престъпността и създаване на условия за спад в криминогенното напрежение.

Визия:

“Добрич – сигурен и спокоен град”

Мисия:

- Осъществяване на последователна общинска политика за гарантиране на сигурността и предотвратяване на престъпленията;
- Осигуряване на ефикасно сътрудничество между полицията и местната общност и нейните организации и сдружения;
- Разработване на дългосрочна стратегия срещу злоупотребата с наркотици;
- Изграждане на атмосфера на нетърпимост към антисоциалните прояви;
- Разработване на програми за социална реинтеграция на нарушителите.

Реализацията на тази мисия ще позволи да се върне сигурността и спокойствието на гражданите на Добрич в новите обществени условия. Това означава преди всичко да се създаде атмосфера на обществена нетърпимост към всички антисоциални прояви и

нарушения на общественния ред. Възстановяването на доверието и респектът към правораздавателната система като цяло ще създаде предпоставки за активно доброволно участие на гражданите и техните сдружения в опазването на реда и предотвратяване на престъпленията. Подобряването на елементите на градската среда – благоустрояване на изоставени територии и сгради в жилищните квартали, реконструкцията и обновяването на пътната мрежа и особено на уличното осветление, ще се съчетаят със засилено полицейско присъствие в кварталите и рисковите райони и с масирано използване на технически охранителни средства. От особено значение за превенцията на престъпленията е последователната и целенасочена работа за осмисляне на свободното време на децата и младите хора и приобщаването им към обществения живот. Засилената ефективност на полицейската работа и правораздаването ще се синхронизира с перманентните усилия за реинтеграция на правонарушителите. Изключително внимание и грижи следва да се отдели на борбата срещу злоупотребата с наркотици – както в сферата на наказателното преследване, така и в превенцията и максималното ограничаване на търсенето и предлагането на наркотици. Гарантирането на сигурността и спокойствието на гражданите като една от най-съществените задачи пред местната власт и широката общественост на Добрич естествено се основава и зависи преди всичко от балансираната и ефективна социална и икономическа градска политика, която позволява на всеки възможност да намери своето пълноправно място в обществото. И все пак специфичните цели и задачи в тази сфера не са автоматично следствие от подобрената социална среда – те изискват конкретни и дългосрочни ангажименти на всички структури и институции на местно равнище, изискват последователни и настойчиви усилия от всеки гражданин в името на градската и лична сигурност и спокойствие.

Стратегически цели:

- Създаване на условия за ограничаване на заплахите на престъпната среда върху обществото;
- Повишаване ролята, мястото и значението на полицията в системата на сигурността; Гарантиране авторитета на полицейския служител и полицията пред гражданите и институциите;
- Превенция на престъпността и наркоманиите чрез целесъобразна социална политика, която да осигурява на всеки възможност за трудова заетост и здравословна среда;
- Тясно сътрудничество между полицията и местната общност (институции, местни власти, граждани и сдружения) за предотвратяване на престъпността и контрол на престъпния контингент.

Основни задачи:

Краткосрочни:

- Осигуряване на *полицейско присъствие и изграждане на приемни* във всички квартали на града.
Ресурс: Първо РПУ и Община
Срок: 2002 – 2004 г.
- Активизиране на разяснителната работа сред населението в кварталите на град Добрич, относно необходимостта от *засилени мерки по охрана и стопанисване на личната собственост* - жилища, офиси, дворни места и др.
Ресурс: Община; Първо РПУ.

- Срок: 2002 – 2004 г.
- Реализиране на **проект “Граждани – Полиция: Обществен контрол и доверие”** сред подрастващите и населението по жилищни квартали”.
Ресурс: Клуб “Социално развитие”, Община, Първо РПУ
Срок: 2002 г.
  - Организиране на **охрана в училищата, целодневните детски градини и други детски заведения** с оглед опазване здравето на децата и предотвратяване на противообществени прояви и престъпни деяния.
Ресурс: Община; Дирекция “ОМД”, Първо РПУ; училищни настоятелства
Срок: 2003 г.
  - Разработване на **общински програми за закрила на децата от насилие и приобщаване на младите хора към социалния живот.**
Ресурс: ОССП, Дирекция “ОМД”, НПО
Срок: 2002 – 2005 г.
  - Реализация на **програмата за превантивни стратегии срещу психичното насилие в деструктивните култове** (религиозни и нерелигиозни), съвместно с преподаватели от СОУ “Св. Климент Охридски”.
Ресурс: Дирекция “ОМД”
Срок: 2002 – 2003 г.
  - Изграждане на **информационна система за подобряване на работата с децата в риск.**
Ресурс: Дирекция “ОМД”, Педагогически съветници, училищни ръководства, МКБППМН.
Срок: 2002 - 2005 г.
  - Разработване и приемане на **програма за взаимодействие с ромската общност и нейните организации по проблемите на превенцията на престъпността.**
Ресурс: община, полиция, ромски организации
Срок: 2003 - 2005 г.
  - Изграждане на **дневни центрове за услуги** с програми за обучение на родители.
Ресурс: ОССП
Срок: 2004 г.
  - Осигуряване на училищата със **здравни модули**, подпомагащи методически учителите от разнородни специалности в дейността им по промоция на здравето.
Ресурс: Община; Дирекция “ОМД”; ХЕИ
Срок: 2002 – 2003 г.
  - Разработване на **програма за интеграция на безпризорни деца и младежи в семейна среда.**
Ресурс: ОССП
Срок: 2003 г.
  - Създаване на условия на млади родители за съчетаване на трудова заетост със семейни ангажименти с оглед осигуряване на **възможности за възпитание на децата.**
Ресурс: НПО; Бюро по труда
Срок: 2004-2005 г.
  - **Квалификация и преквалификация на млади хора**, предимно роми, с нисък образователен ценз и насочване към фирми с предварителна договореност.
Ресурс: Община; НПО; Бюро по труда
Срок: 2003 – 2006 г.

- **Възстановяване и модернизация на спортни площадки, зали и съоръжения в училищата, детските градини и междублоковите пространства**, с оглед възможности за оползотворяване свободното време на младите хора.
Ресурс: Община; Дирекция "ОМД"; Спортни клубове; НПО;
Срок: 2002-2020 г.
- **Реконструкция на жилищните блокове в кв. "Петър Сарийски" – Гара "Север" и предоставяне на жилищата на млади семейства под наем.**
Ресурс: Община
Срок: 2005 г.
- **Организиране на салон на младежкото изкуство "Заедно срещу дрогата"** (изложби на млади художници, моделиери, дизайнери, младежки открити сцени с гостуващи музикални групи, училищни и младежки театрални трупи).
Ресурс: Младежки дом; Народно читалище "Й. Йовков"; училища; културни институти;
Срок: 2002 – 2008 г.
- **Масирано охранително насищане** за опазване собствеността и живота на гражданите чрез използване възможностите и на частните охранителни фирми.
Ресурс: Полиция, граждани, фирми
Срок: 2002 – 2012 г.
- **Изграждане на структури за взаимодействие** между органите на местната власт, полицията, съда, прокуратурата, граждански сдружения и НПО, политически сили, за ограничаване на заплахите на престъпната среда и превенция на престъпността.
Ресурс: Община и полиция в сътрудничество с всички институции и гражданското общество
Срок: 2003 – 2020 г.
- **Благоустрояване и засилване на контрола върху изоставени територии и обекти в кварталите**, създаващи предпоставки за престъпни деяния.
Ресурс: Община, полиция в партньорство с граждани, НПО
Срок: 2002 – 2020 г.
- **Осигуряване на жилища за младежи – сираци**, отглеждани и възпитавани до 18 годишна възраст в домовете на територията на Република България.
Ресурс: Община; ОССП
Срок: 2002 – 2020 г.
- **Осъществяване на строг контрол върху дейността на търговски обекти и обекти за развлечение**, относно продажбата и сервиране на спиртни напитки и тютюневи изделия на непълнолетни лица.
Ресурс: Община; Първо РПУ
Срок: 2002 – 2020 г.
- **Устойчиво развитие** на Общинския съвет за превенция на наркоманиите и контрол върху наркотичните вещества:
  - Популяризиране и разпространение на успешния опит и модели, доказали своята ефективност в **превенцията и лечението на злоупотребата с наркотични вещества**.
Ресурс: община, полиция, НПО, програми
Срок: 2002 – 2020 г.
  - Мотивиране на младежите за живот без наркотици, като им се предоставят достатъчно **здравни знания и възможности за здравословен начин на живот**.

Ресурс: училища, културни институти, ХЕИ, здравни заведения, вероизповедания, НПО.

Срок: 2002 – 2020 г.

- Придобиване на знания и развиване на умения сред родители, здравни и педагогически кадри за предотвратяване на наркоманно поведение у децата.

Ресурс: училища, ХЕИ, здравни заведения

Срок: 2002 – 2020 г.

Средносрочни:

- Изграждане на единна система за информационно осигуряване между институциите на територията на общината в борбата срещу престъпността.

Ресурс: МС, Съд, прокуратура, община

Срок: 2008 година

- Разработване на мерки и реализиране на програми за профилактика на рецидивизма и реинтеграция на извършителите на престъпления в обществото.

Ресурс: Наблюдателна комисия към общината, ОССП; Съд, прокуратура, НПО

Срок: 2006 – 2008 г.

- Изграждане на *общинска охранителна фирма*.

Ресурс: Община

Срок: 2008-2010 г.

Дългосрочни:

- Създаване на център за подпомагане на потърпевшите от престъпления

Ресурс: ОССП, НПО

Срок: 2015 г.

ДОБРИЧ 2020

Инициативен комитет

1. Председател: Лъчезар Росенов
2. Членове: Тошко Стоев
Арх. Боряна Станчева
Арх. Милен Чалъков
Любомир Сивков
Султанка Минчева
3. Секретар: Правда Димова

Водещи консултанти:

Филип Дънлоп
Ед Гарднър
Фондация за реформа в местното самоуправление

Тематични комисии

1. Икономическо развитие

Председател: Тошко Стоев

Секретари: Христо Божков
Маргарита Петкова

Членове: Йорданка Денева
инж. Митка Андонова
Митко Велев
инж. Стоян Стоянчев
Тодор Колев
Ангел Драгостинов
Мариана Николова
Атанас Печански
Герман Германов
Васил Сивков
Станислава Кръстева
Иван Иванов
Костадин Иванов
Веселин Игнатов
Стойчо Стойчев
Екатерина Димова
Димитрин Радев
Танчо Танев
Магдалена Щерева
Тошко Димитров
Огнян Велинов
Николай Ников

2. Урбанизация, инфраструктура, транспорт

Председател: Арх. Боряна Станчева

Секретари: Кина Стефанова
Иван Тонев

Членове: инж. Митка Андонова;
Арх. Петър Николов;
Инж. Румяна Чалькова;
Инж. Детелина Иванова;
Инж. Иван Канев;
Инж. Иван Тонев;
Станислава Кръстева;
Арх. Асен Коев;
Инж. Емил Буюклиев;
Инж. Димитър Димитров;
Арх. Емилия Добрева;
Арх. Пламен Ганчев;
Арх. Данаил Огнянов;
Инж. Галя Стойчева;
Инж. Кирил Меджеделиев;
Инж. Веселин Димитров;
Инж. Иван Костов;
Валентин Василев;
Инж. Дочко Дочев;
Димчо Павлов;
Паунка Пеева;
Таня Гичева.

3. Опазване на околната среда и управление на ТБО

Председател: Арх. Милен Чалъков
Секретар: Теодора Петкова
Членове: инж. Ганка Пенева
Палмира Тодорова
Светлозар Славов
Григор Алексиев
Надежда Павлова
Светослава Василева
Мария Добрева
инж. Стоян Стоянчев
д-р Людмила Радилова
Камелия Койчева
Герасим Герасимов
Венелина Бербенкова
Галя Николова
Яна Александрова
Нина Димитрова
Детелина Георгиева
Мариана Панайотова

4. Социални дейности, здравеопазване и спорт

Председател: Султанка Минчева

Секретари: Силвия Демирева

Пламен Папазов

Иванка Шопова;

Членове: Деян Дяков;

Валерий Йотов;

Д-р Желязко Железов;

Д-р Искрен Димитров;

Д-р Красимира Кондова;

Д-р Димитър Арnaudов;

Д-р Галина Бодичева;

Катя Якимова;

Павлина Димова;

Магдалена Миткова;

Кристина Димитрова;

Венелина Великова;

Веселин Божков;

Виктор Найденов;

Сиса Павлова;

Галя Миткова.

5. Образование и култура

Председател: Любомир Сивков

Секретари: Марияна Попова
Нейчо Нейчев

Членове: Димитър Антонов;
Кольо Александров;
Тодор Георгиев;
Мария Христова;
Атанас Недялков;
Камелия Койчева;
Николай Николов;
Александър Алексиев;
Димитрина Каменова;
Галя Николова;
Даниела Маринова;
Милена Иванова;
Марина Чекелова;
Савка Йовкова;
Валерий Йотов;
Ради Атанасов;
Димитричка Димитрова;
Ася Георгиева;
Евелина Ханджиева;
Стоян Господинов;
Светослав Стоянов;
Юлия Дрекова;
Борис Спасов;
Елена Юрченко;
Сабина Дукова;
Петранка Божкова;
Александър Друмев;
Тони Тонев;
Арх. Николай Герджиков;
Христо Марков;
Любен Бешков;
Захари Медникаров.

6. Градска сигурност и превенция на престъпността

Председател: Детелина Николова
Секретар: подп. Божидар Божилов
Членове: кап. Росен Петров
Нейчо Нейчев
Росица Добрева
ст. л-т Станислав Богданов
ст. л-т Валентин Димитров
л-т Нели Павловска
л-т Ангел Гичев
д-р Антония Абаджиева
д-р Юлия Чалъкова
Руска Бончева
Жоро Тошков
Камелия Койчева
Иванка Титова
Несрин Али
Теменужка Милушева

20 най-важни цели и проекти в План “Добрич 2020”

(Целите и проектите не са подредени по значимост!)

1. Добрич – оживен икономически, търговски и панаирен център.
2. Изграждане на закрит пазар и микропазари по кварталите.
3. Създаване на Зърнена борса.
4. Модернизация на предприятията от леката и хранително-вкусова промишленост и за производство на селскостопанска техника.
5. Трайно решаване на проблемите с водата в Добрич.
6. Саниране и обновяване на сградния фонд.
7. Газификация на Добрич.
8. Изграждане на “Зелена система” на Добрич.
9. Изграждане на Център за защита на природата и животните.
10. Добрич – град с модерна и добре поддържана инфраструктура.
11. Изграждане на ново депо за твърди битови отпадъци и въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците.
12. Добрич – спокоен и сигурен град.
13. Добрич – град на модерната медицина.
14. Осигуряване на условия за здравословен начин на живот чрез насърчаване на спорта и физическата култура на гражданите.
15. Добрич – град на равните възможности за различните социални, възрастови и етнически групи.
16. Образованието – достъпно, модерно, качествено, непрекъснато.
17. Добрич – академичен и научен център.
18. Добрич – град с интензивен духовен живот, домакин на фестивали и културни инициативи с международна и национална значимост.
19. Добрич – предпочитано място от туристи.
20. Добрич – град с модерна транспортна система и комуникации.

Вместо заключение...

План “Добрич 2020” е опит да се очертае възможното бъдеще на града ни в една по-дългосрочна и мащабна перспектива. В него по своеобразен начин са съчетани конкретни проекти и задачи с идеи и подходи от по-общ и принципен характер. Преобладаващата част от предложените инициативи засягат един относително близък период от 5-10 години. Това е нещо естествено и обяснимо, защото планът е достатъчно реалистичен и се опира на факти, процеси и дейности, които вече присъстват и влияят върху живота на града. От друга страна – не е леко да се хвърли поглед извън хоризонта на финансовите, юридически и дори психологически бариери, които поставя днешният ден. Времето безусловно ще внесе своите корекции в нашите прогнози и виждания съобразно промените в обществено-икономическото и социално развитие. В този смисъл Планът е открит за нови предложения и проекти. И все пак, водещото начало, очертаният нов подход за осмисляне на проблемите е полезен и нужен за управлението и развитието на града.

И най-важното – “Добрич 2020” ни убеждава, че градът ни ще има бъдеще само ако ние, неговите граждани, желаем това; само ако ние, неговите граждани, обединим своите усилия, енергия и вяра в името на един по-добър, по-достоеен живот.

Показалец на използваните съкращения

А

АГРС - Автоматична газорегулираща станция
АРИРИ – Агенция за регионално икономическо развитие и инвестиции
АТЦ – Автоматична телефонна централа
АЕМО – Архитектурно-етнографски музей на открито

Б

БТК – Българска телекомуникационна компания
БДЖ – Български държавни железници
БЧК – Български червен кръст
БФЛА – Българска федерация по лека атлетика
БТПП – Българска търговско-промишлена палата
БТ – Бюро по труда

В

ВН – Високо напрежение (за кабелни линии)
ВЗК – Взаимо-застрахователна компания

Г

ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води

Д

ДАМС – Държавна агенция за младежта и спорта

Е

ЕС – Европейски съюз

Ж

ЖП – железопътен (район)

З

ЗПБ – Зала плувен басейн

И

ИО на МОН – Инспекторат по образованието на Министерство на образованието и науката
ИПС – Институт по пшеницата и слънчогледа

К

КК – Курортен комплекс
кV – киловолт
КИЦ – Културно-информационен център

М

МРа – Мегапаскал (мярка за налягане)

МСП – Малки и средни предприятия
MW – мегават (мярка за мощност)
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МЕ – Министерство на енергетиката
МПС – моторни превозни средства
МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МОН – Министерство на образованието и науката
МК – Министерство на културата
МКБППМН – Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МС – Министерски съвет

Н

НПО – неправителствена организация
НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България
НН – ниско напрежение (за линии)
NFC – Alcatel – марка проводник
НЦМГИИ при МК – Национален център за музеи, галерии и изобразителни изкуства при Министерство на културата

О

ОбССП – Общинска служба за социално подпомагане
ООС – Опазване на околната среда
ОССП – Общинска служба за социално подпомагане
ОбС – Общински съвет
ОМД – Общински младежки дом

П

ПФК “Добруджа” – Професионален футболен клуб “Добруджа”
ПУП – Подробен устройствен план
ПРЗ – План за регулация и застрояване
ПДК – пределно допустими концентрации

Р

РИОСВ-Варна – Районна инспекция по околната среда и водите – Варна
РПУ – Районно полицейско управление

С

СЕМ – Съвет по електронни медии
СК – Спортни клубове
СУ – Софийски университет
СУБ – Съюз на учените в България
СМТД – Съюз на музикалните и танцови дейци
СП – Съюз на писателите
СЗ – Спортни зали

Т

ТБО – твърди битови отпадъци

У

УСШ – Ученическа спортна школа

Х

ХЕИ – Хигиенно-епидемиологичен институт

Ц

ЦДГ – Целодневна детска градина

ЦГЧ – Централна градска част

ЦРД – Център за работа с деца

ЦУТНТ – Център за ученическо техническо и научно творчество

ЦОУК – Център за обучение на учителски кадри